

KISITLAYICI ORTAMLARDA SAVUNUCULUK: SIVİL TOPLUM KURULUŞLARI İÇİN BİR EL KİTABI

GÜÇ DURUMDAKİ SIVİL TOPLUM KURULUŞLARI İÇİN HAZIRLANMIŞTIR

Lifeline Güç Durumdaki Sivil Toplum Kuruluşları için Yardım Fonu, tehdit veya saldırı altındaki sivil toplum kuruluşlarına (STK'lar) acil mali yardım vermekte ve ve STK'ları sivil alana yönelik daha geniş çaplı tehditlere yanıt verirken desteklemek için hızlı müdahale savunuculuk hibesi ile dayanıklılık hibesi temin etmektedir. Daha fazla bilgi için lütfen <https://www.csolifeline.org> adresini ziyaret edin ya da info@CSOLifeline.org adresinden irtibata geçin.

Lifeline Güç Durumdaki STK'lar için Yardım Fonu, Freedom House'un liderliğini üstlendiği ve aşağıdaki altı uluslararası kuruluşun bulunduğu bir konsorsiyumdur: CIVICUS, Front Line Defenders, FORUM-ASIA, International Center for Not-for-Profit Law (ICNL); People in Need (PIN), ve Swedish International Liberal Centre (SILC).

Yukarıdaki fotoğraf: Bir gösterici İstanbul'daki Çin konsolosluk önünde Çin'in etnik Uygur Müslümanlarına yönelik muamelesini protesto ediyor

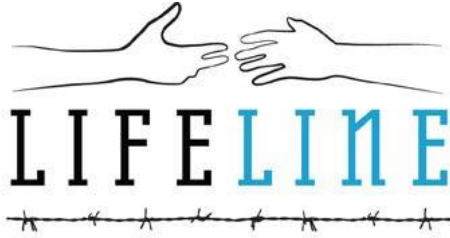
İÇİNDEKİLER

Giriş	3
Tanımlar	4
Bu Kılavuzun Kullanımı	5
Bölüm 1: Savunuculuğun Planlanması	6
Birinci Adım: Amacınızı ve hedeflerinizi belirleyin	6
İkinci Adım: Paydaşları, hedefleri ve -talepleri" tanımlayın	7
Üçüncü Adım: Riski değerlendirin ve savunuculuk stratejinizi belirleyin	8
Dördüncü Adım: Mesajınızı belirleyin	11
Beşinci Adım: Savunuculuk taktiklerinizi seçin	11
Altıncı Adım: Uygulayın ve Değerlendirin	12
Bölüm 2: Kısıtlayıcı Ortamlarda Kullanabileceğiniz Taktikler	13
A Taktiği. Etkili Olmak için Alternatif Bir Giriş Noktası Kullanmak	13
B Taktiği. Daha Az Provokatif Uyuşmazlığa Yol Açan Bir Mesele Belirlemek	16
C Taktiği. Ulusal Kurumlar Üzerindeki Baskıyı Artırmak için Uluslararası veya Bölgesel Mekanizmaları Kullanmak	18
D Taktiği. Beklenmedik Müttefiklerle İlişki Kurmak	21
E Taktiği. İftira, Kalıpyargılar ve Damgalama İle Başa Çıkmak	24
F Taktiği. Diaspora ile Çalışmak	27
G Taktiği. Dijital Teknolojilerden Yenilikçi Şekilde Faydalanmak	28
H Taktiği. Kanıta Dayalı Savunuculuğu Yaygınlaştırmak	31
I Taktiği. Kısıtlayıcı Ortamlarda Stratejik Davalar Açmak	32
J Taktiği. Yaratıcı Kültürel Direniş	35
Bölüm 3: Kaynaklar	38
Ek A: Risk Değerlendirmesi	38
Ek B: Pratik Güvenlik Adımları Kontrol Listesi	39
Ek C: Dijital Güvenlik için En İyi Uygulamalar	40
Ek D: Esenlik için En İyi Uygulamalar	42
Ek E: Paydaş Haritalama ve Güç Analizi	43
Ek F: Ek Kaynaklar	44

Kapak fotoğrafı: Tunus'taki gençlik hareketi 'Fech Nestannev' (Ne bekliyoruz?) hayat pahalılığını protesto ediyor

Fotoğraf Yassine Gaidi/Anadolu Ajansı/Getty Images

■ GİRİŞ

FOR EMBATTLED CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS

Lifeline Güç Durumdaki STK'lar için Yardım Fonu , 2011 yılında insan hakları çalışmalarını nedeniyle hedef alınan gruplara destek sağlamak amacıyla kurulmuştur . O zamandan bu yana birçok ülkede sivil topluma yönelik kısıtlamalar artmıştır. Freedom House tarafından hazırlanan Dünyada Özgürlük raporuna göre demokrasi ve temel özgürlükler alanında son on yılda tüm dünyada gerileme yaşanmıştır. Hükümetler, elinde güç bulunduran kişiler ve diğer gruplar, temel özgürlükleri savunan sivil toplum kuruluşlarını (STK'lar) ve bireyleri giderek daha fazla hedef almaktadır. Sivil alan üzerindeki kısıtlamalar şunlardır:

- 🔒 dış finansmanı kısıtlayan mevzuat
- 🔒 kayıt düzenlemeleri
- 🔒 terörizmle mücadele kanunlarının kötüye kullanılması
- 🔒 seyahat yasakları ve
- 🔒 çevrimiçi taciz ve karalama kampanyaları.

Bu yapılanlar, statükoya meydan okumak isteyen STK'ları ve insan hakları savunucularını susturmak ve sindirmek için kullanılan taktiklerden sadece birkaçıdır. Bu kılavuz, dünyanın dört bir yanında düşmanca koşullar altında bu kısıtlamalara karşı koyacak taktikleri ve stratejileri keşfetmek isteyen aktivistler, STK'lar ve toplumsal hareketler için hazırlanmıştır.

Beşten fazla kişinin bir araya gelmesi hükümet tarafından yasakladığı için halka açık toplantılar yapamıyorsanız, ülkenizde savunuculuk faaliyetlerini nasıl yürütürsünüz? Böyle bir durumda savunuculuk yapmak mümkün mü? Bu soruya "evet" demenin bir yolunu bulmanıza yardımcı olmak istiyoruz!

Lifeline konsorsiyum ortaklarının ve diğer STK'ların gerçek deneyimlerine dayanarak hazırlanan bu kılavuzda, güç veya kısıtlayıcı koşullarda kullanılacak çeşitli taktiklerden oluşan bir "seçenekler menüsü" sunulması amaçlanmıştır. Bu kılavuzda, savunuculuğun mümkün olduğunu ve büyük bir risk altına girmeden de savunuculuk yapmanın yolları olduğunu göstermek amacıyla ilham verici vaka çalışmalarına ve somut örneklerle yer verilmiştir.

Bu kılavuz güç koşullar altında nasıl savunuculuk yapılabileceğine dair yeni yollar bulmaya teşvik eden **SEÇENEKLER SUNULMUŞTUR**.

Bu kılavuz her yerde uygulanabilecek, herkese uyan **TEK BİR SAVUNUCULUK YAKLAŞIMI SUNMAMAKTADIR**.

LIFELINE NEDİR?

Lifeline Güç Durumdaki STK'lar için Yardım Fonu 2011'de sivil alanın daralması ve temel özgürlüklerin tüm dünyada gerilemesi konusunda bir şeyler yapmak için birden fazla bağışçı tarafından kurulmuştur. Fon şu anda 19 hükümet tarafından desteklenmektedir: Avustralya, Benin, Kanada, Şili, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Moğolistan, Hollanda, Norveç, Polonya, İsveç, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri ve Uruguay. Lifeline Fonu, yedi uluslararası STK'dan oluşan bir konsorsiyum tarafından yönetilmekte ve insan hakları konusunda çalıştıkları ve çalışmalarını kısıtlayıcı ortamlarda yürüttükleri için tehditlerle karşı karşıya kalan sivil toplum kuruluşlarına (STK'lar) kısa vadeli hibeler sağlamaktadır. Lifeline bugüne kadar 107 ülkede 2000'den fazla STK'ya 12 milyon dolardan fazla destek sağlamıştır.

1 Bu kılavuzda yer verilen projelerin, genellikle Lifeline'in destekleyebileceği girişim türlerinden daha geniş savunuculuk projeleri olduğunu lütfen dikkate alın. Lifeline'in savunuculuk görevi, sivil toplum kuruluşlarının örgütlenme ve toplanma özgürlüğünü savunan veya teşvik eden girişimlerle sınırlıdır.

TANIMLAR

Bu kılavuzda "kısıtlayıcı" sivil toplum alanı geniş anlamda kullanılmakta ve **STK'ların özgürce bir araya gelme, örgütlenme ve kendilerini ifade etme becerilerinin önemli ölçüde kısıtlandığı durumları** ifade etmektedir. Bu kısıtlamalar birçok farklı şekilde olabilir.

- 👉 Hükümetler, sivil toplumun faaliyetlerini sınırlandırmak veya suç haline getirmek amacıyla dış finansmanın kullanılması kısıtlamalar getirerek; kısıtlayıcı dernek kanunları ya da terörle bağlantısı olmayan barışçıl gruplara karşı kötüye kullanılabilir terörle mücadele kanunları çıkararak mevzuat vasıtasıyla baskı kurma yoluna gidebilir.
- 👉 Hükümetler, STK'ları durdurmak amacıyla STK'ların zaman ve kaynak kanuni veya idari tacize başvurabilirler.
- 👉 Sivil topluma yönelik daha doğrudan saldırılarda polis veya güvenlik güçleri şiddet, gözaltı ve hapsedme yöntemlerini kullanabilirler.
- 👉 Suç çeteleri, yozlaşmış iş çevreleri ve uyuşturucu kaçakçıları gibi devlet dışı gruplar, sahte yasal suçlamalar, gözdağı verme, izleme ve doğrudan şiddet kullanma yoluyla sivil toplum kuruluşlarını kısıtlayabilirler.

STK'ların karşılaştığı kısıtlamalar büyük farklılıklar göstereceğinden, en etkili savunuculuk yaklaşımının türü de bölgeden bölgeye değişecektir.

Ortaklarımızın birçoğu, konu savunuculuk söz konusu olduğunda **kesişimselliğin** bu meseleleri anlamak açısından **önemli olduğunu** vurgulamıştır. Kesişimsel bir yaklaşım benimsemek için, farklı kimliklerin (örneğin ırk, cinsiyet veya cinsel kimlik, yaş, yetenek vb.) kesişiminin aktivistleri ve savunuculuk kampanyaları nasıl daha kırılğan hale getirdiğini anlamak gerekir. Birçok durumda, kesişimsel bir yaklaşım benimseyen toplumsal hareketler, harekete katılanların çeşitliliği ve sayısı sayesinde güç kazanabilmiş ve daha iyi bir koruma sağlamıştır. Ayrıca, genel anlamda sivil toplumun faaliyet göstermesine müsamaha gösteren ancak azınlık ve marjinal gruplar için engeller yaratan ülkeler de vardır. Kesişimsel savunuculuk, bu azınlıkların veya marjinalleştirilmiş grupların böyle koşullar altında tüm haklarına erişmelerini sağlayacak politika hedeflerine ulaşılmasına yardımcı olabilir.

SAVUNUCULUK

- Politikalarda veya uygulamada arzu edilen bir değişikliğe ulaşmak,
- Yerel, bölgesel veya uluslararası düzeyde karar alma sürecini etkilemek veya
- Vatandaşların veya toplum liderlerinin önemli konulardaki düşüncelerine meydan okumak ve bunları değiştirmek için izlenen stratejinin ve uygulanan taktiklerin toplamıdır.

KESİŞİMSELLİK

- Kesişimsellik hem nasıl baskı yapıldığını anlamayı hem de baskıyı ortadan kaldırmayı sağlayan bir araçtır.
- Kesişimsellik; toplumsal cinsiyet, ırk, etnik köken, sınıf, cinsellik ve yetenek temelli olanlar da dahil olmak üzere çoklu ayrımcılık biçimlerinin örtüşen etkisini dikkate alır.

Köylü kadınlar Brezilya'nın Brasília kentinde 100.000 kişinin katıldığı yürüyüşe öncülük etti
Fotoğraf Midia Ninja aracılığıyla Andressa

■ BU KILAVUZUN KULLANIMI

Savunuculuğun nasıl yürütüleceğini adım adım, ayrıntılı bir şekilde anlatan birçok değerli kaynak bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar paydaşların belirlenmesi, verilecek mesajın hazırlanması ya da bir zaman çizelgesinin planlanması konusunda en iyi uygulamaları içermektedir. Bu konulara derinlemesine girmeyeceğiz (daha fazla bilgi için bkz **Ek E**), ancak STK'ların bir savunuculuk eylem planını nasıl hazırlayacaklarını düşünmesine yardımcı olmak için giriş niteliğinde bir çerçeve sunmak istiyoruz.

Bu planlama çerçevesini oluştururken, PACT tarafından 2018 yılında yayınlanan -Siyasi Açıldan Akıllı Savunuculuk: Sürdürülebilir Kalkınma için Etkili Sivil Toplum Savunuculuğu Rehberi" başlıklı yayından faydalanılmıştır.

PACT kılavuzu, aşağıdaki adımların her biri hakkında daha ayrıntılı bir açıklama sunmaktadır : <https://www.pactworld.org/library/politically-smart-advocacy-manual>. Bu harika kaynağı hazırladığı için PACT'a en içten şükranlarımızı sunarız.

Bölüm 1' de savunuculuğun nasıl planlanacağına dair bir çerçeve sunuyoruz. **Bölüm 2'de** sivil toplumun tehdit altında olduğu, kısıtlayıcı koşullar altında kullanılabilir taktikler yer alıyor **Bölüm 3'de** ise planlamanıza yardımcı olacak ek kaynaklar mevcut. Bu kılavuzun ana odak noktası, çeşitli bağlamlarda kullanılabilir 10 temel taktiği gösteren ayrıntılı vaka çalışmaları ile **Bölüm 2'de** yer alıyor.

Bahreynli hükümet karşıtı protestocular Manama'daki İnci Meydanı'nda zafer işareti yapıyor

BÖLÜM 1

SAVUNUCULUĞUN PLANLANMASI

BİRİNCİ ADIM: AMACINIZI VE HEDEFLERİNİZİ BELİRLEYİN

Sorunu dikkatli bir şekilde tespit edin ve somut bir zaman dilimi içinde gerçekçi, ulaşılabilir amaçlar belirleyin. Savunuculuk girişimlerinin başarılı olabilmesi için, özellikle de STK'lar üzerindeki kısıtlamalar çok fazla olduğunda **açık ve belli bir konuda odaklanmış** amaçlar belirlenmesi son derece önemlidir.

Bu bölümde, sivil toplumun kısıtlandığı ortamlarda amaçların nasıl belirlenebileceği ele alınmıştır. Büyük resmi düşünmek önemli olsa da, en başarılı savunuculuk çabaları, genel bir amacı daha odaklanmış ve ulaşılabilir bir şeye indirgeyerek başlar. Genel amaçları daraltarak kısa vadeli hedefleri belirleyebilir ve uzun vadeli amaçlarınıza ulaşmak için atacağınız adımların haritasını çıkarabilirsiniz.

Özellikle sorunlarla karşılaşp, kendinizi kolaylıkla yenilmiş hissedebileceğiniz ya da motivasyonunuzu kaybedebileceğiniz kısıtlayıcı ortamlarda faaliyet gösteriyorsanız kısa vadeli hedefler belirlemek önemlidir.

Önünüzdeki fırsatlara göre amacınızı daraltın

Örnek: Bir STK, tüm baskıcı STK mevzuatının kaldırılması çağrısında bulunan savunuculuk girişimi başlatmak yerine, STK kayıtlarından sorumlu resmi kurumda müttefikler bulmaya odaklanabilir. Bürokratik müttefikler kayıt şartlarının değiştirilmesine yardımcı olabilir.

Amaçlar odaklanmış ve ulaşılabilir olmalıdır

Örnek: Çevrimiçi ifade özgürlüğünü güvence altına almak için kısıtlayıcı terörle mücadele mevzuatının kaldırılmasını istemek yerine

çevrimiçi ifade için güvenceler sağlayan ayrı bir düzenleyici çerçevenin kabul edilmesi için baskı yapılabilir.

Küçük adımlar belirleyin

Örnek: Sivil toplumun itibarını yükseltmek ve STK'ların -yabancı ajanlar" olduğuna dair olumsuz kalıpyargılarla mücadele etmek, güven ve güvenilirlik inşa etmek için bir ya da iki kilit medya kuruluşu ile ilişki kurarak başlanabilir.

Örneğin, özel şirketlerin çevre aktivistlerini susturmak istemesinden dolayı bu aktivistlerin tehlike altında olduğu bir ülke düşünün. Yerel bir çevre STK'sının uzun vadeli amacı, hakları ihlal edenlerden hesap sorulması ve yerli halkın arazi haklarına saygı gösterilmesi olabilir. Ancak, içinde bulunulan koşullar altında böyle bir amaç çok iddialı olabilir. Bu amacı, önlerindeki fırsatları göz önüne alarak nasıl daraltabilirler?

Eğer nispeten âdemi merkezîyetçi bir hükümet söz konusuysa, insan hakları savunucularının korunması için il düzeyinde destek oluşturmak ulaşılabilir bir amaç olabilir. STK'lar, seçilmiş veya atanmış yetkililere başvurarak bu yerli savunucuların korunması için yerel veya bölgesel düzeyde taahhütte bulunmalarını isteyebilir. Başarılı olunması halinde, kampanyadaki bir sonraki küçük adım, ulusal düzeyde bir çerçeve oluşturulması için milletvekillerinin desteğini kazanmak olabilir. STK ve ortakları ancak küçük başarılar elde ettikten ve siyasi müttefikler bulduktan sonra ihlalcileri sorumlu tutmaya çalışabilirler.

İKİNCİ ADIM: PAYDAŞLARI, HEDEFLERİ VE -TALEPLERİ" TANIMLAYIN

Amacınızı daraltmak ve hedeflerinizi tespit etmek, savunuculuk girişiminde **KİMİN** hedef kitleniz olması gerektiğini belirlemenize yardım edecektir. Bazı durumlarda, seçilmiş veya atanmış yetkililer savunuculuk girişimlerinin hedef kitlesi olarak belirlenebilir. Başka durumlarda, siyasi parti liderleri, geleneksel toplum liderleri, dini liderler, kilise kurumları, akademi, medya veya nüfuz sahibi başkaları hedef kitle olarak belirlenebilir. Çok spesifik bir hedef kitle tanımlamak stratejinizin ilk adımıdır ve değişim için kimi veya hangi kurumlara yönelik çalışma yürüteceğinize karar vermenize yardımcı olur.

Paydaşların ve Hedef Kitlenin Tanımlanması. Paydaş analizi, konudan kimlerin olumlu ya da olumsuz etkilenebileceğini ve kampanyanızı yakın çevrenizin ötesinde kimlerin destekleyebileceğini anlamaya yardımcı olacaktır. Paydaşların belirlenmesi ve incelenmesi için çeşitli yöntemler ve araçlar mevcuttur. Basit ve anlaşılır bir analiz, konuyla açık veya bariz bağlantıları olan paydaşların bir listesini yapmakla başlar. Konudan olumlu ya da olumsuz etkilenen grupları ya da politika üzerinde etkisi olanları düşünmeye çalışın. Her bir paydaşı kabaca konumlarına karşılık gelen sütunlara yazın (aşağıdaki örnek tabloya bakın). Daha ayrıntılı bir paydaş haritalama şablonu için bkz. **Ek E.** Örneğin, yeni bir insan hakları savunucuları yasa tasarısının kabul edilmesine yönelik bir çabanın haritası aşağıdaki gibi olabilir.

Destekleyici	Belirsiz	Muhafif
Topluluk üyeleri	Bölge yöneticisi	Geleneksel dini liderler
Kadın hakları grupları	Yerel Yönetimin Yetkilisi	İktidar partisi milletvekilleri
İşçi sendikaları	İş dünyası liderleri	

Haritalamayı tamamladıktan sonra, temel hedeflerinizi ve taleplerinizi belirleyebilirsiniz.

Hedef Kitle savunuculuk amacı veya hedefi üzerinde doğrudan etkisi olan belirli bireyler veya insan gruplarıdır.

Talepler kampanyanın, hedefe ulaşılmasına yardımcı olmak için hedef kitledekilerden yapması istenen şeylerdir. Bazı talepler, bir yasa koyucudan yaklaşan çıkacak bir yasaya "hayır" oyu vermesini istemek gibi basit olabilir. Mevcut bir koalisyondan politika platformunuzu benimsemesini istemek gibi daha karmaşık talepler de olabilir.

Aşağıdaki soruları göz önünde bulundurun:

- Kimi etkilemek istiyorsunuz?
- Kim sizinle çalışmak ister?
- Hangi ortaklıklar koruma sağlar?
- Çabalarınıza kim karşı çıkar?
- Halk kampanyanızı destekleyecek mi?

Hedeflerin belirlenmesi ve taleplerin tanımlanması tek seferlik bir süreç değildir. Bu gözden geçirme, savunuculuk kampanyasının ömrü boyunca hedefler değiştikçe ve beklenmedik sorunlar ve fırsatlar ortaya çıktıkça birkaç kez tekrarlanmalıdır.

ÜÇÜNCÜ ADIM: RİSKLERİ DEĞERLENDİRİN VE SAVUNUCULUK STRATEJİNİZİ BELİRLEYİN

Spesifik amacınızı belirledikten ve hedeflerinizi saptadıktan sonra, riskleri ve bunun stratejinizi nasıl etkileyeceği hakkında dikkatlice düşünmeniz gerekir. Strateji, hedefinize ulaşmak için izleyeceğiniz yoldur. Bu bölümdeki en önemli mesaj şudur: Kısıtlayıcı bağlamlarda faaliyet gösteren STK'lar için **strateji riskler yüzünden uyarlanabilir ve esnek olmalıdır**. Uyarlanabilir bir stratejiye sahip olmak, durup neyin işe yarayıp neyin yaramadığını yeniden düşünmek için fırsatlar planlamanız ve ardından gerektiğinde hedefinize giden yolu değiştirme esnekliğine sahip olmanız gerektiği anlamına gelir.

Bir strateji geliştirirken bu soruları aklınızda tutun:

- Neyi değiştirmeye çalışıyoruz?
- Bu değişikliği yapmak için kimi ikna etmemiz gerekiyor?
- Bu karar vericilere veya nüfuzlu kişilere nasıl ulaşabiliriz?
- Onlara ulaşmak için araçlara veya başka bağlantılara ihtiyacımız var mı? Mesajımızı iletmek için en etkili (ve güvenli) yol nedir?

Savunuculuk stratejisinin amacı, bir kampanyanın amaçları, hedefleri, talepleri ve mesajları hakkında karar vermek için temel bir çerçeve oluşturmaktır. Çerçeve, yerel siyasi koşulları dikkate almalı ve riskleri en aza indirmeye yardımcı olmalıdır. Açıkça ifade edilmiş bir strateji, kampanyanın kısıtlayıcı ve sık değişen siyasi bağlamlarda ortaya çıkabilecek öngörülemez zorluklara yanıt vermesine yardımcı olacaktır.

Kamboçya'nın Siem Reap kentindeki köylüler, 12 toprak hakları aktivistini ilgilendiren mahkeme kararını bekliyor

Fotoğraf: © Witness

Aşağıda, Rusya'daki Team 29 örnek olarak verilmiştir. Team 29, riskler değiştiğinde stratejisini de değiştirmiştir.

VAKA 1: TEAM 29 VE RİSKLERİ AZALTMA

Rus avukatlar ve gazetecilerden oluşan gayri resmi bir dernek olan **Team 29** 2015 yılında Rusya'nın sivil alanın daralması karşısında bir şeyler yapmak için kuruldu. Özellikle de Rus vatandaşlarının yolsuzluk ve gücün kötüye kullanılması gibi hassas konulardaki bilgilere erişmesini sağlamanın yollarını bulmak istiyorlardı. Kuruculardan birine göre Team 29 kurulduğunda, 10 yıl önce yapabildikleri türden çalışmaların artık "zaman kaybı" olduğunu fark etmişlerdi çünkü "on yıl önce ilişki kurabildikleri kurumların artık siyasi ortam üzerinde herhangi bir etkisi bulunmuyordu". Team 29, ulaşılabilir bir hedef belirleyerek ve ihtiyaca göre uyarlanabilir bir strateji kullanarak Rusya'daki en etkili sivil toplum kuruluşlarından biri haline geldi.

AMAÇ: Devlet kurumlarındaki **yolsuzluğu ortaya çıkarmak ve azaltmak** ve Rus halkının yolsuzluk ve gücün kötüye kullanımı ile ilgili **bilgilere erişimini sağlamak**.

STRATEJİ: Team 29, özellikle politikacıları veya bürokratları etkilemeye çalışmaktan uzak durmaya karar verdi ve bunun yerine çalışmalarını halkın yargı sistemi hakkındaki **bilgisini ve denetimini artırmaya ve hukukun üstünlüğünün zayıflatılmasına karşı koymaya** yoğunlaştırdı. Team 29, çok riskli bir ortamda güvenliğini korumak için çalışmalarını çok dikkatli bir şekilde sürdürüyor. Kullandıkları bilgilerin hassasiyeti göz önünde bulundurulduğunda, Team 29 üyelerinin **nasıl ve ne şekilde iletişim kuracakları konusunda sıkı bir iletişim protokolü var** ve belgelerini ülke dışında saklıyorlar. Geçmiş deneyimlerden ders alarak, **yabancı ajan kanunu kapsamında baskı görmekten kaçınmak istedikleri için bir STK olarak resmi kayıt yaptırmamaya karar verdiler**.

TAKTİKLER: Team 29 stratejilerini uygulamak için **stratejik dava açma ve yenilikçi dijital teknolojileri kullanma yoluna gitti**. Team 29, devletin haksız yere suçladığı ve vatan haini olarak şeytanlaştırdığı kişileri içeren hassas siyasi davaları savunmada başarılı oldu. Aynı zamanda MediaZona ile birlikte **Eivazov Kara Kutusu** adı altında, mahkeme çalışanlarının mahkemelerdeki kanun ve hak ihlalleri hakkında isim vermeden konuşabilecekleri bir platform olan ortak bir proje başlattılar. Proje kapsamında mahkeme kâtiplerinden vatandaşların haklarının ihlal edildiğine tanık olduklarında veya kanuna aykırı bir şey yapmaları için baskı gördüklerinde bilgi toplayan güvenli bir platform oluşturuldu. Yolsuzluğun yaygın olduğu ve hukukun üstünlüğünün zayıfladığı bir yerde, bu tür bilgiler son derece hassas ve güçlüdür. Team 29, savunuculuğu sırasında kamu denetimini ve kamuoyu baskısını artırabilecek bu tür verileri toplamak için **güvenli dijital platformlar** kullandı.

ETKİ: Ekip, 2019 yılı itibariyle yılda yaklaşık 60 stratejik dava üstleniyordu. Bunların arasından yaklaşık 15-20 tanesi oldukça yüksek profilli idi ve yolsuzluğu ve hükümet yetkililerinin yetkilerini kötüye kullandıklarını kamuoyuna ifşa etmek için medyanın büyük ilgisini çekiyordu. Yetkililerin casuslukla suçlamaya çalıştığı Svetlana Davydova'yı başarıyla savundukları dava da bunlardan biriydi ve Team 29'un çabaları sonucunda Daydova'ya karşı açılan dava sona erdirildi. Team 29'un yayınlarını her ay 30.000'den fazla kişi okuyor ve en popüler metinleri 100.000'den fazla görüntüleniyor. Team 29'un stratejik davası nedeniyle yargı sürecinin siyasallaşmasının hesabı soruluyor. ■

Risk Azaltma Stratejileri

Riskler karşısında akıllı planlar yapın Kısıtlayıcı veya düşmanca bir ortamda savunuculuk yapıyorsanız sürekli olarak **riskleri değerlendirmeli** kuruluşunuzun ve personelinizin **dayanıklı olmasını sağlamalısınız**. Daha fazla ayrıntı için bu belgenin eklerine bakınız. Kampanyanız sırasında, belirli bir yaklaşımın istenmeyen şekilde dikkat çektiğini veya yeni güvenlik açıklarını ortaya çıkardığını keşfedebilirsiniz. İşte böyle bir şeye hazırlıklı yakalanmanın yolları:

Bütüncül risk değerlendirmesi: Risk değerlendirmeniz, savunuculuk kampanyanızın bir sonucu olarak ortaya çıkabilecek olası riskleri araştıran sistematik bir süreçtir. Sizi, kuruluşunuzu, ailenizi ve birlikte çalıştığınız kişileri çevreleyen riskleri anlamanıza yardımcı olur. Risk değerlendirmesi, savunuculuk çalışmalarına devam etmeyi zorlaştırabilecek risk faktörleri hakkında fikir edindiğiniz son derece önemli bir adımdır. *Bir risk değerlendirmesinin nasıl yapılacağına ilişkin daha ayrıntılı kaynakları Ek A'da bulabilirsiniz*

Fiziksel ve Dijital Güvenlik: Bir risk değerlendirmesinde incelenmesi gereken en önemli alanlardan biri fiziksel ve dijital güvenliğinizdir. Güvenliğinizi sağlamak için evinizdeki veya ofisinizdeki güvenliği artırmanız veya daha güvenli ulaşım yöntemleri kullanmanız gerekebilir. Savunuculuk çabası sizi ve personelinizi kamuoyu önünde daha görünür kılacağından, kendini savunma eğitimi de almayı düşünebilirsiniz. Dijital teknolojiler kullanıyorsanız, dijital güvenlik hem hitap ettiğiniz kesimlerle iletişiminizi hem de kendi bilgilerinizi güvende tutmanız açısından çok önemlidir. İyileştirmeler arasında bilgisayar korsanlığını önlemek için güvenli parolalar kullanmak, hassas dosyaları korumak ve şifreli mesajlaşma kullanmak sayılabilir.

Ekibin hazırlıklı olmasını ve riski azaltabilmesini sağlamak için herhangi bir girişim başlamadan önce personelinizin bütüncül güvenlik eğitimi alması gerekebilir. *Dijital ve fiziksel güvenlik için en iyi uygulamalar hakkında daha ayrıntılı kaynakları Ek A, B, C ve D'de bulabilirsiniz.*

Esenlik ve Psikososyal Destek: Yüksek risk içeren zor koşullar altında çalışmak, kuruluşunuz ve personeliniz üzerinde stres yaratabilir. Personelin tükenmişliğini, kronik stresini ve travmaya maruz kalmasını ele almak, dayanıklılık ve sürdürülebilirlik için çok önemlidir. STK'lar artık esenlik konusunu sonradan düşünmek yerine, tükenmişlik ve travmanın açıkça tartışılabileceği ve destek sağlanabilecek bir alan yaratmaya başlıyor.

RİSKİ AZALTMAK İÇİN İPUÇLARI

Görünür olun - İnsan hakları çalışmalarınızı kamuoyuna görünür kılmak dayanıklılığınızı arttırabilir. Toplumdan gördüğünüz destek size koruma sağlayabilir. Ayrıca STK'ların gizlice yabancıların işlerini yaptığı düşüncesine karşı durmanızı da sağlar.

Yerel kültüre uyum sağlayın - Görünürlüğün bir seçenek olmadığı durumlarda, aktivistler savunuculuk materyallerini veya mesajlarını paylaşmak için kabul edilebilir sosyal veya dini gelenekleri kullanarak izin verilen muhalefetin sınırlarını zorlayabilirler. Örneğin, halka açık cenaze törenleri veya dini bayramlar bir mesajı paylaşma veya örgütlenme fırsatı sunabilir.

Tehdidi paylaşın - Dikkatleri tek bir kuruluştan uzaklaştırmak amacıyla bir kampanya başlatabilirsiniz veya hassas bir rapor yayınlamak için birkaç STK'nın bir araya gelmesini sağlayabilirsiniz

Tehditle yüzleşin - Güvenli ve yapılabilir ise, hak ihlallerinin failleri ile diyalog kurun, ancak aldatılmaktan veya tehlikeye atılmaktan kaçınınız.

Tehditten kaçınınız - Olumsuz ilgi gören işi yapmayı geçici olarak bırakın (veya bırakmış gibi yapın). Geçici olarak daha güvenli bir yere taşınınız.

Son Derece Şeffaf Olun - Otoriter hükümetler STK'ları mali suçlamalarla/dolandırıcılık suçlamalarıyla giderek daha fazla hedef almaktadır. Bazı STK'lar tüm fon kaynaklarının radikal bir şekilde şeffaflaştırılmasını ve STK yönetmeliklerine titizlikle uyulmasını bir koruma biçimi olarak kullanmaktadır.

MARJİNALLEŞTİRİLMİŞ GRUPLAR DAHA BÜYÜK RİSKLERLE KARŞI KARŞIYA

Yetkililer, kadınlar, LGBTİ* ve azınlık hakları savunucuları da dahil olmak üzere marjinal gruplardan gelen veya bu grupları temsil eden insan hakları savunucularını hem kimlikleri hem de insan hakları çalışmaları nedeniyle izole etmeye, tehdit etmeye ve onlara saldırmaya çalışmaktadır. Aile ve toplum üyeleri bu damgalanmaya pekiştirerek bu savunucular için daha büyük risklere yol açabilmektedir. Dayanıklılık planı hazırlarken bu faktörleri akılda tutmak çok önemlidir. Bu grupların birçoğu riske nasıl karşılık verileceği konusunda diğer İHS'lere örnek teşkil edebilecek sofistike koruma mekanizmaları geliştirmiş olabilir.

Bazı durumlarda bireysel danışmanlık uygun olabilirken, diğer durumlarda akranlar arası destek grupları etkili olabilir. En iyi psikososyal destek ve esenlik uygulamalarına ilişkin daha ayrıntılı kaynaklar Ekte yer almaktadır.

DÖRDÜNCÜ ADIM: MESAJINIZI BELİRLEYİN

Etkili savunuculuk kampanyaları birden fazla kitleye açık bir şekilde seslenir: genel mesajlar daha geniş bir topluluğa veya genel kamuoyuna ulaşmayı amaçlarken, hedeflenen mesajlar belirli paydaşlara -talepler" iletir. Mesajlarınızla sonuç elde etmek için, **ne söylemek istediğinizi (amaçlar ve talepler) ve bunu kime söylemek istediğinizi (hedefler) bilmelisiniz.**

Savunuculuk mesajınızın etkili olabilmesi için hedef kitlenizle doğrudan ilgili olması gerekir. Hedef kitleniz ister hükümet yetkilileri, ister halk isterse medya olsun, doğrudan bir bağlantı varsa yanıt vermeye daha meyilli olacaktır. Örneğin, bir tarım bakanı, mesele kendisine bakanlığı tarafından başlatılan yeni bir girişim çerçevesinde anlatılırsa, yerel suya erişim haklarıyla ilgili bir savunuculuk mesajına daha açık olabilir. Aynı şekilde, kamuoyu genellikle kendileri gibi insanları veya karşılaştıkları sorunları anlatan hikâyelere daha duyarlıdır. Savunuculuk mesajını hitap ettiğiniz kesime ne kadar yaratıcı bir şekilde aktarırsanız, başarı ihtimaliniz o kadar artar.

Kanıtı dayalı savunuculuğu bu kılavuzun ilerleyen bölümlerinde taktikler başlığı altında ele alacağız. Bazen hedef kitlelerin somut gerçekler ve rakamlardan etkilenmeyebileceği unutulmamalıdır. Bu durum, değişim için kanıtı dayalı gerekçelerinizden vazgeçmeniz gerektiği anlamına gelmez, ancak kanıtların kişisel bir hikâye gibi duygusal bir yaklaşımla sunulması gerekebilir.

BEŞİNCİ ADIM: SAVUNUCULUK TAKTİKLERİNİ SEÇİN

Amacınızı belirledikten ve bir strateji seçtikten sonra, kampanya taktiklerini tasarlamaya başlamaya hazırsınız demektir. **Taktikleriniz** çevrenizdeki risklere göre değişmelidir.

Stratejinizi tanımlamak, amacınıza ulaşmanızı sağlayacak yol haritasını belirlemeniz anlamına gelir. Seçtiğiniz **taktikler** karşı karşıya olduğunuz fırsatları, zorlukları ve riskleri yansıtmalıdır. Bunlar, stratejinizi uygulamak ve sonuçlara ulaşmak için yapacağınız eylemlerdir.

Savunuculuk taktiklerini seçmek genellikle dengeleyici bir eylemdir ve doğru cevap yoktur. İçinde bulunduğunuz koşulları, sahip olduğunuz kaynakları ve karşı karşıya olduğunuz riskleri göz önüne alarak, mümkün olan en iyi taktiği seçmek için sağduyunuza dayanarak hareket etmelisiniz.

Bu kılavuzu okumaya devam edin, ileriki sayfalarda daha birçok farklı taktik olduğunu göreceksiniz. Bu fikirlerden bazıları sizin durumunuza uymasa da bazıları uyabilir. Başarılı savunuculuk stratejilerinde birden fazla taktik kullanılır ve içinde bulunulan koşullar veya risk değiştiğinde ya da seçtiğiniz taktik düşündüğünüz şekilde işe yaramadığında değiştirilmesi gerekebilir.

Bu kılavuzun **2. Bölümünde** aşağıdaki 10 taktiği açıklayacak ve başarılı vaka çalışmaları sunacağız:

A Taktiği. Etkili Olmak için Alternatif Bir Giriş Noktası Kullanmak

B Taktiği. Daha Az Provokatif Uyuşmazlığa Yol Açan bir Mesele Belirlemek

C Taktiği. Beklenmedik Müttelikler Bulmak

D Taktiği. Ulusal Kurumlar Üzerindeki Baskıyı Artırmak için Uluslararası veya Bölgesel Araçları Kullanmak

E Taktiği İftira ve Damgalama ile Başa Çıkmak

F Taktiği Diaspora ile Çalışmak

G Taktiği. Dijital Teknolojilerden Yenilikçi Şekilde Faydalanmak

H Taktiği. Kanıtı Dayalı Savunuculuk

I Taktiği. Kısıtlayıcı Ortamlarda Stratejik Davalar Açmak

J Taktiği. Yaratıcı Kültürel Direniş

ALTINCI ADIM: UYGULAYIN VE DEĞERLENDİRİN

Savunuculuk çalışmasında başarılı olmak için kampanya süresince ortaya çıkan yeni konuları ele almak için sürekli planlama, değerlendirme ve revizyon yapılmalıdır. Savunuculuk konusunda aktif bir yaklaşım benimsenmesi yeni fırsatlar yaratır ve kampanyanın zayıf yönlerini anlamayı sağlar. Savunuculuk genellikle kümülatif bir etki yarattığından, yani her adım bir öncekinin üzerine inşa edildiğinden, özellikle neyin işe yarayıp neyin yaramadığını değerlendirmeye vakit ayırmak çok önemlidir.

Aynı zamanda, ne yaptığınızı belgelemeniz, gözden geçirme sürecini nasıl yürüteceğinizi anlamayı sağlayacaktır. Geçmiş faaliyetler hakkındaki bilgiler, gelecekte neyin nasıl yapılacağına karar vermenize yardım edecektir. Önemli olan

ne tür bilgilerin ilgili olduğunu ve ne kadarının toplanması gerektiğini anlamaktır. Veri toplamak ve düzenlemek için çok fazla zaman ve kaynak gerekebilir, bu nedenle neyi neden toplamanız gerektiğini en baştan bilmeniz iyi olur.

Çıktıları ve **sonuçları** birbirinden ayırmak önemlidir. Sonuç, kampanyayı hedeflerine ulaştıran bir faaliyetin yarattığı etkidir. Sonuç, nicel ve nitel bilgilerin bir karışımı olabilir. Örneğin, X sayıda broşürün halka dağıtılması kendi başına bir sonuç değildir. Paylaşılan broşürlerin sayısı, kaydedilmesi önemli olan bir çıktıdır, ancak bu faaliyetin sizi hedeflerinize yaklaştırmada etkili olup olmadığı hakkında bize hiçbir şey söylemez. Faaliyetinizin ne kadar etkili olduğu hakkında bilgi veren göstergeleri bulmak ne yapacağınızı anlamak açısından önemlidir.

Etiyopyalılar Addis Ababa sokaklarında ulusal bayraklarını sallayarak muhalif grubun sürgündeki lideri Berhanu Nega'nın dönüşünü kutluyor

Fotoğraf Getty Images aracılığıyla YONAS TADESSE/AFP

BÖLÜM 2: KISITLAYICI ORTAMLARDA KULLANABİLECEĞİNİZ TAKTİKLER

Bu bölümde, kısıtlayıcı ortamlarda savunuculuk yaparken izlenebilecek 10 taktiği ayrıntılı bir şekilde açıklayacağız. Bu taktikler farklı durumlarda kullanılabilir ve izleyeceğimiz taktiği, içinde bulunduğunuz koşullara, elinizdeki kaynaklara göre ve riski azaltacak ve hedefinize ulaşmanıza sağlayacak şekilde seçmelisiniz.

Pankartta "Demokraside İfade Özgürdür" yazıyor, Venezuela
Fotoğraf Getty Images aracılığıyla Juan Barreto/AFIP

A TAKTİĞİ: ETKİLİ OLMAK İÇİN ALTERNATİF BİR GİRİŞ NOKTASI KULLANMAK

Kısıtlayıcı bir ortamda savunuculuk yapmak, demokratik bir ortamda yürütülebilecek yaşamaya ilişkin kanuni bir kampanyadan farklıdır. Savunuculuğunuz için alternatif "giriş noktalarını"; sizi dinlemeye ve hatta harekete geçmeye istekli olabilecek kuruluşları veya bireyleri düşünün. Örneğin, meclis üyelerini hedef alan bir savunuculuk kampanyası yapmak yerine, sorununuza sempati duyan orta kademede bir bakanlık yetkilisi ile ilişki kurmak alternatif bir giriş noktası olabilir. Bir başka alternatif giriş noktası da yaşlılar ve dini liderler gibi geleneksel otoritelerin desteğini kazanmak olabilir. Bu kişiler nihayetinde karar alıcılar ve kamuoyu üzerinde etkiye sahiptir. Bu strateji, **değişimi başlatmak ve hedefinize ulaşmak için kimi hedef kitleniz olarak belirlemeniz gerektiği** üzerinde odaklanır.

Kısıtlayıcı ortamlarda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları genellikle ulusal düzeydeki politikaları değiştirmek isteyerek faaliyetlerinin, çalışanlarının ve faydalanıcılarının önündeki engelleri ve tehditleri kaldırmayı umarlar. Ancak, ulusal düzeyde savunuculuk yapmanın zor ya da çok tehlikeli olduğu durumlarda, başka düzeylerde de savunuculuk yapılabilir. Yereldeki, ildeki ve bölgedeki yetkililere erişmek ve onları etkilemek daha kolay olabilir. Bu kişiler, size yardımcı olabilecek ölçüde yetkiye sahip olabilir.

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN

- Karar alma sürecinin farklı kademelerinden destek almasına,
- Yerel düzeyde tabandan katılım yoluyla halkın güvenini kazanmasına
- Daha sonra ulusal düzeyde karar alma sürecini etkileyebilecek olumlu sonuçlar elde etmesine
- merkezi olmayan bir sistemde, daha fazla çalışma fırsatına sahip olacak şekilde yerel veya bölgesel yetkililere erişmesine **YARDIM EDER.**

VAKA 2: SURIYE'NİN KUZEYDOĞUSUNDAKİ KÜRT BÖLGESİNDE YEREL YETKİLİLERE ULAŞMAK

Suriyeli sivil toplum kuruluşları 2011'den bu yana hem Suriye hükümetinin hem de insan hakları savunuculuğunu tehdit olarak gören diğer silahlı grupların saldırılarına maruz kalmaktaydı. 2017'de Suriye'nin kuzeydoğusundaki Kürt bölgesinin nispeten daha müsamahakâr ortamında bile sivil toplum kuruluşları kısıtlamalar ve müdahalelerle karşılaşılıyordu. Kasım 2017'de yerel Kürt yetkililer yeni STK yasasını kullanarak 50'den fazla sivil toplum kuruluşunun ruhsatını herhangi bir açıklama yapmadan iptal etmişti.

AMAÇ: İnsan hakları çalışmalarının yerel yönetimler ve yerel toplum arasında daha fazla kabul görmesini sağlamak ve STK'ların herhangi bir engelle karşılaşmadan çalışmalarına olanak tanımak.

STRATEJİ: Bu konuda çalışan Kürt-Suriyeli insan hakları örgütü, 2018 yılında, yetkililerin sivil toplum kuruluşlarına yönelik keyfi tacizlerine son vermeleri için yasanın uygulanmasını denetleyen hükümet yetkililerini etkileyecekleri bir strateji geliştirdi.

TAKTİKLER: Kuruluş, bakanlığın üst düzey üyeleriyle ilerleme kaydedemeyeceğinin farkındaydı, bu nedenle **yerel düzeyde alternatif giriş noktaları belirledi**. Sivil toplum kuruluşlarını denetlemekle görevli yerel hükümet yetkilileri ve yerel meclis üyeleriyle irtibata geçti. Hem STK'larla hem de bu yetkililerle bir dizi çalıştay düzenleyerek bakanlık yetkililerini yerel yönetmeliklerdeki yetkilerini nasıl aştıklarını anlatmayı başardı.

Uluslararası insan hakları normlarına (yasalar ve standart uygulamalar) dayalı, çatışmacı olmayan bir diyalog kurarak, değişime giden yolun önünü açmayı başardı.

ETKİ: Bu stratejik katılım ve ilişki kurma sürecinin ardından, ilgili yerel makam beş STK'nın davasında kararını geri aldı. Beş kuruluşun ruhsatları iade edildi ve faaliyetlerine devam edebildiler. ■

Suriye'nin Kürt bölgesi Haseke'de savunuculuk eğitimi
Fotoğraf İnsan Hakları için Kardeşlik Vakfı

VAKA 3: KONGO CUMHURİYETİNDE KISITLAYICI MEVZUATA MEYDAN OKUMA

2017 yılından itibaren polis ve güvenlik güçlerinin STK'lara saldırdığı, aktivistlerin sindirildiği, keyfi tutuklandığı ve hatta suikastlara hedef olduğu Kongo Cumhuriyetinde STK'ların durumu giderek kötüleşmekteydi. Hükümet eleştirileri giderek daha fazla bastırıyordu ve 2017 yılında sivil topluma daha fazla kısıtlama getirecek bir yasa önerisinde bulunmuştu.

AMAÇ: Sivil toplumun sindirmeyle, şiddetle veya hükümet müdahalesiyle karşılaşmadan faaliyet gösterebileceği elverişli bir ortam yaratmak.

STRATEJİ: Yerel bir STK, sivil toplumu kısıtlayacak mevzuatı engellemek ve sivil toplum için kamuoyu desteği oluşturmak amacıyla bir girişim başlattı.

TAKTİKLER: Ulusal düzeydeki politikaları etkilemek zor olduğu için, STK yasa tasarısının askıya alınması için **yerel düzeydeki milletvekillerinin** desteğini kazanmayı hedefledi. STK, sivil toplum kuruluşlarına yönelik tehditlerin en fazla olduğu, en fazla olayın yaşandığı iki eyalete, Kuzey ve Güney Kivu'ya odaklanmaya karar verdi. Mayıs-Eylül 2017 tarihleri arasında **48 STK'nın** çıkarılacak yasaya karşı savunuculuk faaliyetlerini koordine etmeleri için **iki eyalet platformunun oluşturulmasına** yardımcı oldu. Devlet tarafından hedef alınan aktivistlerden bilgi toplamak için altı odak grup çalışması yürüttü. Odak grup çalışmalarından elde edilen sonuçlar medya kampanyalarında ve yerel ve il düzeyindeki karar vericilerle yapılan toplantılarda kullanıldı.

ETKİ: STK, nispeten kısa bir süre içinde, sivil toplum kuruluşlarının toplantılarını sonlandırmak yerine barışçıl bir şekilde denetlemeye başlayan **polis memurlarının davranışlarının değiştiğini** görünce şaşırıldı. Medya kampanyasının bir sonucu olarak sivil topluma yönelik kamuoyu desteği de arttı ve birçok vatandaş, STK'nın düzenlediği **şiddet içermeyen yürüyüşleri sırasında dayanışma içinde dükkânlarını ve ofislerini kapattı**. STK, yerel düzeye odaklanarak ve hedeflerine bağlı kalarak gerçek sonuçlar elde edebildi. Kısıtlayıcı STK yasasının çıkarılması tehdidi devam etse de STK bu ilk girişimi savuşturmayı başardı. ■

Kongo Cumhuriyetinde sivil toplum basın toplantısı

Fotoğraf MONUSCO Fotoğrafları

B TAKTİĞİ: DAHA AZ PROVOKATİF UYUŞMAZLIĞA YOL AÇAN BİR MESELE BELİRLEMEK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- İnsan hakları konularına yetkililere doğrudan meydan okumayacak şekilde müdahil olmasına
- Karar vericilerle daha sonra daha hassas konuları tartışmak için kullanılabilecek ilişkiler kurmasına
- Günlük yaşamlarını etkileyen konularda yerel topluluklar arasında güvenilirlik ve destek oluşturmaya YARDIM EDER.

Bazı durumlarda, hassas bir siyasi meselenin daha çok sosyal veya ekonomik ihtiyaçlarla ilgili bir kampanya kapsamında ele alınması, savunuculuğa kapı açmak için etkili bir yol olabilir. Dünya genelinde pek çok topluluk

temel medeni ve siyasi haklara (barışçıl toplanma ve örgütlenme hakkı gibi) yönelik taleplerini sağlık ve eğitim benzeri sosyal hizmetlere erişim gibi "daha yumuşak" konulardaki savunuculuk faaliyetleriyle başarıyla bütünleştirmiştir.

Ortamın çok kısıtlayıcı olduğu durumlarda, ekonomik veya sosyal konular; vatandaş katılımı, şeffaflık ve hesap verebilir konusunda daha geniş tartışmalara başlamayı kolaylaştırabilir. Bu taktik özellikle yetkililer, karar alıcılar ve toplum liderleri ile zaman içinde diğer savunuculuk hedeflerine ulaşmada önemli hale gelebilecek ilişkiler kurmak için yararlıdır. Ayrıca, vatandaşların temel ihtiyaçlarının pek çoğunun karşılanmadığı bir ortamda, ekonomik ve sosyal haklar, hak temelli örgütlerin yerel topluluklarla ilişki kurması ve güvenlerini kazanması için somut bir yoldur.

Brezilya'da toplu taşıma ile ilgili kitlesel protestolar

VAKA 4: ÇİN'DE KADIN HAKLARI İÇİN "TUVALETİ İŞGAL ET"

Çin'deki feminist hareketi hep zorlu bir mücadele verdi. İhtilafli konular üzerinde çalışan kadın hakları grupları genellikle Batı odaklı olmakla eleştirilmekte ve güven kazanmakta zorlanmakta. Sosyal medyanın yükselişi, eşitlik taleplerini iletirmek ve otoriter ataerkilliğe meydan okumak için muazzam bir platform sağlamışsa da feminist gruplar da elit çevrelerin dışında daha fazla sayıda kadınla bağlantı kurmanın ve eşit muamele taleplerini somut ve pratik bir şeye dönüştürmenin bir yolunu bulmakta güçlük çekiyordu. Aynı zamanda, insan haklarına ilişkin bir meseleyi gündeme getirmek için devlete meydan okumanın son derece tehlikeli olduğu bir ortamda, kampanyacıları riske atmayacak aktivizm fırsatlarını bulmak çok önemliydi. Son yıllarda, çoğu 20'li yaşlarında, açık sözlü, sosyal medyayı başarıyla kullanan Çinli feminist aktivistler, çağdaş Çin toplumunda yaygın olan erkek şovenizmini protesto etmek için yaratıcı kampanyalar yürüttü.

AMAÇ: Ataerkilliğin etkisi hakkında farkındalık yaratmak ve kadın haklarını desteklemek için harekete geçmek.

STRATEJİ: Çin vatandaşlarıyla bağlantı kurmak ve kadınların güçlendirilmesi için tabanın desteğini kazanmak.

TAKTİKLER: 2012 yılında bir grup genç feminist, tartışmalı olmayan bir konu belirlemeye ve kadınlar için eşit haklar talebini anlayabilecek sıradan insanlar arasında dayanışma oluşturmak için mizahı kullanmaya karar verdi. Tanınmış feminist aktivist Li Tingting liderliğindeki 20 kadın, kamusal alanlarda daha fazla kadın tuvaleti ihtiyacını vurgulamanın bir yolu olarak erkek tuvaletlerini ele geçirmeye karar verdi. İlk "işgal" 19 Şubat 2012'de Guangzhou'da gerçekleşti ve bir diğeri de bir hafta sonra Pekin'de sahnelendi. Bu kampanya Li'nin feminist davalar konusunda farkındalık yaratmak için kullandığı eğlenceli "performans sanatı" gösterilerini yansıtıyordu.²

ETKİ: Hareket, Çin'de Twitter benzeri bir platform olan Weibo'da viral hale geldi ve yerel ve uluslararası medya kuruluşlarından büyük ilgi gördü. Protestonun ardından yerel basında çıkan haberlere göre Guangzhou'daki eyalet yetkilileri kadın tuvaletlerinin sayısını yüzde 50 oranında arttırmayı kabul etti. Bu tür yaratıcı savunuculuk sonuç verse de risksiz de değildir. Li daha sonra 2015'e tacize uğradı ve gözaltına alındı, ancak nihayetinde aktivizmine devam etti. ■

Li Tingting gazetecilere konuşuyor
Fotoğraf China File

² <https://asiasociety.org/blog/asia/li-maizi-chinas-feminist-five-speaks-out-about-detention>

C TAKTİĞİ: ULUSAL KURUMLAR ÜZERİNDEKİ BASKIYI ARTIRMAK İÇİN ULUSLARARASI VEYA BÖLGESEL ARAÇLARI KULLANMAK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Merkezi yönetimlere insan hakları yükümlülüklerini yerine getirmeleri için baskı yapmasına
- Uluslararası ve ulusal medyanın dikkatini insan hakları veya sivil alana ilişkin meselelere çekmesine **YARDIM EDER.**

Pek çok durumda, hükümet yetkilileri, hak ve özgürlükleri korumak için uluslararası anlaşmalar imzalamış olmalarına rağmen bunları ihlal eder. Merkezi yönetimler yükümlülüklerini yerine getirmediğinde, sivil toplum kuruluşları ve aktivistler hükümetlerine uluslararası baskı uygulamak için genellikle uluslararası veya bölgesel süreçlere başvurmuştur.

Bu kılavuzda, STK'lar yerel taktikler kullanmaya ve yerel aktörlere yönelmeye teşvik edilse de kimi zaman, uluslararası veya bölgesel bir kuruluşa gitmek önemli bir etki yaratabilir.

Bu taktik kapsamında ulusal hükümetlere baskı yapmak için BM İnsan Hakları Konseyine (UNHRC), BM Antlaşma Organlarına veya BM Özel Prosedürlerine başvurulabilir. UNHRC birçok şekilde kullanılabilir. BM İnsan Hakları Yüksek Komiserinin üç yıllık oturumlardan birinde veya üye devletlerin harekete geçmesini sağlayacak bir karar veya bildiri için savunuculuk yapılabilir. STK'lar ayrıca Evrensel Periyodik İnceleme sürecini (UPR) de kullanabilirler. Her beş yılda bir yapılan Evrensel Periyodik İnceleme ile 193 BM üyesi ülkenin tamamının insan hakları durumu gözden geçirilir ve iyileştirme için özel tavsiyelerde bulunulur. İnsan Hakları Konseyinde nasıl savunuculuk yapılacağı konusunda ISHR (www.ishr.ch) ve UPR Info'da (www.upr-info.org) yeterli bilgi bulunabilir..

İhlalde bulunan bir ülke üzerinde baskı oluşturmak için BM sistemi dışında farklı bölgesel örgütlere de gidilebilir. Özellikle, bir hükümetin insan hakları siciline Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Amerikalılar Arası İnsan Hakları Komisyonu (IACHR) veya Afrika İnsan ve Halk Hakları Komisyonu nezdinde itiraz etmek sağlam bir yöntem olabilir. Yargı sisteminin güvenilir veya tarafsız olmadığı ülkelerde, bu bölgesel mahkemelerden biri yardımcı olabilir ve uluslararası kabul görmüş standartların güçlendirmesini sağlayabilir.

Ülkenizdeki diplomatlar ve yabancı elçiliklerle iletişim kurmak da savunuculuk sürecinin önemli bir parçasıdır. ABD ve AB delegasyonlarının her bir misyonunda insan hakları ile ilgili endişelerinizi görüşebileceğiniz, insan hakları konusunda çalışan bir kişi bulunur. Bu kişiler, konuyu merkezi yönetimin yanı sıra yukarıda belirtilen kuruluşlar aracılığıyla uluslararası düzeyde de tartışabilirler.

Etkili olabilmek için, yurtiçinde yaptığınız çalışmaların yanı sıra bölgesel veya uluslararası mekanizmaları da kullanmalısınız. Bölgesel veya uluslararası savunuculuk taktikleri daha geniş bir strateji dahilinde koordine edilmezse, bu tür çabalar diplomatlar ve sivil toplum kuruluşları arasında değerli bir alışveriş olsa da gerçek bir değişime yol açmayabilir. Uluslararası eylemler ile yerel savunuculuk hedefiniz arasında bağlantı kurmak stratejinizin bir parçası olmalıdır.

VAKA 5: AFRIKA KOMİSYONU VE MALİ'DE İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINI KORUMA YASASI

Mali'de yıllarca süren istikrarsızlık ve şiddet olaylarının ardından 2015 yılında hükümet yetkilileri, kuzeydeki bir isyancı ittifakı ve hükümet yanlısı bir silahlı koalisyon arasında Barış ve Uzlaşma Anlaşması imzalandı. Barış anlaşmasına rağmen BM, anlaşmanın imzalanmasını takip eden 18 ay içinde 600'den fazla insan hakları ihlali ve suiistimal vakası yaşandığını tespit etti. Mali'de devam eden çatışmalarda, insan hakları savunucuları da hedefli saldırılara maruz kalıyordu ve genel istikrarsızlık, genel korku, devam eden sindirme ve şiddet ve cezasızlık ortamında faaliyet göstermeye çalışan insan hakları savunucularının çalışmalarını tehlikeye atıyordu.

AMAÇ: İnsan hakları savunucularının meşruiyetini tanıyan hukuki çerçeve oluşturarak ve insan hakları savunucularının saldırı veya misilleme korkusu olmadan güvenli bir ortamda çalışabilmelerini sağlayarak insan hakları savunucularının korunmasını güçlendirmek.

STRATEJİ: İnsan hakları savunucularının korunması ve desteklenmesini sağlamak amacıyla Mali parlamentosunda insan hakları savunucularına ilişkin yasa tasarısının kabul edilmesi için kampanya yürütmek.

TAKTİKLER: Mali sivil toplumu uluslararası ve bölgesel mekanizmaları kullanarak ulusal yasama organına bir insan hakları koruma yasası çıkarması için baskı yaptı. Sahra altı Afrika'daki sivil toplum, insan hakları savunucularının korunmasına yönelik Afrika Komisyonu tarafından kabul edilebilecek ve yeni bir bölgesel emsal oluşturabilecek bir dizi standart geliştirmek için uluslararası insan hakları mekanizmalarıyla birlikte çalıştı.

Standartlar, insan hakları savunucularının uluslararası kuruluşlarla ilişki kurma ve fon alma hakkını güvence altına almakta, evlerinin ve ofislerinin dokunulmaz olduğunu kabul etmekte ve kadın insan hakları savunucuları ve engelli insan hakları savunucuları için özel hükümler getirmektedir.³ Bu standartların Afrika Komisyonu tarafından kabul edilmesi (ve Fildişi Sahili ve Burkina Faso'nun oluşturduğu emsalden yola çıkarak) Malili STK'ların kendi ülkelerinde de benzer bir çerçeve oluşturmak için baskı yapmalarının önü açtı.

Tasarının başarılı olmasını sağlamak için yerel STK'lar ve uluslararası STK'lardan oluşan bir koalisyon, bekleyen yasa hakkında kamuoyunda farkındalık yaratmak ve seçmenleri yasanın geçmesi için milletvekillerine baskı yapmaya teşvik etmek için işbirliği yaptı. Bu koalisyon çerçevesinde, 56 yerel radyo ile ortaklık kuran ve İHS'lerin hikayelerini altı dilde yayınlayan yerel bir istasyonla yapılan bir radyo kampanyası da yapıldı. Koalisyon ayrıca, özellikle arazi hakları meseleleri üzerinde çalışan İHS'lerin karşılaştığı zorlukları vurgulamak için milletvekilleriyle toplantılar düzenledi.

ETKİ: Mali Parlamentosu, Aralık 2017'de insan hakları savunucularının korunmasını ve desteklenmesini sağlayacak bir yasa tasarısını onayladı. Sadece bir kaç yıl önce böyle bir yasanın çıkabileceği düşünülemezdi, ancak bu yasa, sivil toplumun Afrika İnsan ve Halk Hakları Komisyonu bağlamında savunduğu bölgesel bir standart üzerine modellenmişti. Yerel ve uluslararası STK'ların savunuculuğu sayesinde Mali parlamentosu, kadın insan hakları savunucularının cinsel şiddet, damgalanma ve ayrımcılık da dahil olmak üzere maruz kaldıkları tehditlerin özgüllüğü nedeniyle bu savunuculara özel koruma getirerek ve engelli insan hakları savunucularının korunmasını da dahil ederek hükümet tarafından sunulan tasarımı güçlendirdi. ■

Mali'deki insan hakları savunucuları ağı bir örgütlenme çalışmayı düzenliyor

Fotoğraf Coalition Malienne des Défenseurs des Droits Humains du Mali (COMADDDH)

VAKA 6: ASEAN HÜKÜMETLERARASI İNSAN HAKLARI KOMİSYONU (AICHR)

Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN), Asya'da kapsayıcı bir bölgesel insan hakları kurumu olarak hizmet vermek üzere 2009 yılında Hükümetler arası İnsan Hakları Komisyonunu (AICHR) kurmuştu. İyi bir girişim gibi görünse de sivil toplum örgütleri bu kurumun bağımsızlığından endişe duyuyordu çünkü AICHR'nin 10 temsilcisini ASEAN üyesi devletler seçiyordu. ASEAN hükümetleri istişareye dayalı, şeffaf bir seçim mekanizmasına karşı direnç gösteriyordu. Sonuç olarak, AICHR temsilcileri halka değil, yalnızca kendilerini seçen hükümete karşı sorumlu olduklarına inanıyordu. Bugüne kadar AICHR temsilcileri, Rohingya krizi ve Filipinler'deki yargısız infazlar gibi bölgedeki en acil insan hakları sorunlarını, başka bir üye devletin egemenliğine müdahale edemeyeceklerini bahane ederek ele almaktan kaçınıyorlar. Bu durum, en önemli insan hakları konularından kaçındığı için insan hakları komisyonunun etkinliğini azaltmaktadır.

AMAÇ: Asya'daki insan hakları sorunlarının bölgesel mekanizma tarafından yeterince ele alınmasını sağlamak.

STRATEJİ: ASEAN devletlerine AICHR'ı daha bağımsız kılmaları ve insan haklarının korunmasında daha anlamlı bir rol üstlenmesini sağlamaları için baskı yapmak.

TAKTİKLER: Bangkok merkezli, üyelik temelli bir insan hakları örgütü olan FORUM-ASIA, AICHR temsilciliğine aday olanların bağımsızlığını ölçmek için somut göstergeler içeren için bir seçim mekanizması geliştirmek üzere sivil toplum kuruluşları arasında bir koalisyon kurulmasına yardımcı oldu. STK koalisyonu daha sonra ASEAN Dışişleri Bakanlığı, ASEAN Sekretaryası ve AICHR ile bir diyalog başlattı. Endonezya, Malezya ve Tayland'daki medya kuruluşlarının yanı sıra ilgili Dışişleri Bakanlıkları ile ülke bazında iletişim kurarak bu ülkelere bağımsız bir seçim süreci çağrısını desteklemeleri için baskı yaptı.

FORUM-ASIA ve ortakları, FORUM-ASIA'nın AICHR'nin yıllık performans değerlendirmesine dayanan bir savunuculuk kampanyası başlattı. Bu kampanyada AICHR temsilcilerinin yalnızca Endonezya'nın tarafından uygulanan açık ve bağımsız bir seçim sürecinin benimsenmesine yönelik bir tavsiyeyi içeriyordu. ▶

ETKİ: Malezya'daki reform rüzgarının yanı sıra Tayland ve Endonezya'daki medya baskısından yararlanan FORUM-ASIA ve üye örgütleri, ASEAN hükümetlerini AICHR temsilcileri için daha şeffaf ve sivil toplum odaklı bir seçim süreci taahhüt etmeleri konusunda zorladı ve başarılı oldu. Çabaları bazı somut sonuçlara ulaştı. Şu an itibarıyla, AICHR temsilcilerinin %30'u bu daha şeffaf süreçle seçiliyor ve STK'ların endişelerini bağımsız olarak temsil ediyor. 2019 yılında ASEAN Dışişleri Bakanları, Rohingya krizine yönelik koruma mekanizmasının güçlendirilmesi amacıyla AICHR Görev Tanımının gözden geçirilmesini istedi. AICHR'nin nihayet on yılın sonunda İş Tanımını gözden geçirme sürecini başlattı. Buna ek olarak, Endonezya ve Malezya'dan AICHR temsilcileri, 2019 yılında İfade Özgürlüğü konusunda bölgesel bir diyalog düzenlemek için BM mekanizmalarına danıştılar ki bu kampanya öncesinde böyle bir tartışmanın yapılması mümkün değildi. ■

AICHR ve sivil toplum temsilcileri arasında Üst Düzey Diyalog
Fotoğraf FORUM-ASYA

D TAKTİĞİ: BEKLENMEDİK MÜTTEFİKLER BULMAK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Nüfuz sahibi kişilere ulaşmalarını sağlayacak, "konfor alanının" dışındaki aktörlerle ittifaklar kurmasına
- Savunuculuk çabalarına siyasi bir kılıf bulmasına ve kamuoyu tarafından daha fazla kabul görmesine
- Hükümet/devlet dışı aktörler tarafından "böl ve yönet" yaklaşımına karşı durmasına **YARDIM EDER.**

Çeşitlilik içeren bir koalisyon oluşturmak, dünyanın her yerinde savunuculuk için en iyi uygulamadır. Ancak kısıtlayıcı bir ortamda çalışıyorsanız, genellikle insan hakları topluluğunu desteklemeyen grupların desteğini kazanmak bir savunuculuk kampanyası için çok önemli olabilir. Hükümetle yakın ilişkileri olan bir grup veya sektörün desteğini alarak daha etkili olabilirsiniz ve kendinizi daha iyi koruyabilirsiniz.

Bir müttefiki genellikle davanıza destek sağlaması muhtemel bir kişi veya kurum olarak düşünürüz. Aşağıda ele alınan taktik, sizi ortak bir ilgi alanınız ya da endişeniz olduğunu belirleyeceğiniz, beklenmedik destekçileri aramaya teşvik eder. Bu bir ticari birlik, dini bir kurum, siyasi parti, kabile konfederasyonu veya önde gelen bir spor ligi olabilir.

Kısıtlayıcı ortamlar, STK'ların savunuculuk faaliyeti sırasında ihtiyaç duydukları desteği en üst düzeye çıkarmak için karmaşık ortaklıklara girmelerini gerektirir. Daha önceden çıkardığınız paydaş haritanıza bakın ve nihai amacınız onlar için çok önemli olmasa bile sizinle ortak çıkarılara sahip olabilecek grupları veya bireyleri belirleyin. İçinde bulunduğunuz koşullara özgü risklere bağlı olarak, paydaş ağıınızı genişletmek hedefinize yaklaşmanıza yardımcı olabilir.

21 kuruluş kadın ve çocuklara yönelik şiddetin sona erdirilmesi için Bangladeş'in başkenti Dakka-da düzenlenen ortak kampanyaya katıldı.

VAKA 7: KAMBOÇYA'DA MÜTTEFİK OLARAK HAZIR GİYİM ŞİRKETLERİ

Kamboçya'da sivil toplum kuruluşları ve insan hakları aktivistleri, Başbakan Hun Sen'in otuz yıllık iktidarına yönelik her türlü muhalefeti sistematik olarak bastıran düşmanca ve baskıcı bir rejimle karşı karşıyadır. 2018'de yapılacak parlamento seçimleri öncesinde hükümet sivil toplumu, muhalefeti ve bağımsız medyayı susturmaya yönelik kampanyasını hızlandırdı. Böyle bir ortamda, ifade, örgütlenme ve toplanma gibi temel özgürlüklerin savunulabileceği alanlar son derece sınırlıydı. Hükümet, bağımsız sivil toplumun faaliyet alanını kısıtlamak için etkili bir kısıtlayıcı yasalar, yönetmelikler ve mahkeme kararları ağı oluşturdu. En zararlı olanlardan bazıları, STK'ların ve sendikaların dernek kurma, toplanma ve faaliyet gösterme kabiliyetlerini kısıtlayan Dernekler ve STK'lar Yasası (LANGO) ve Sendikalar Yasasıydı.

AMAÇ: Sivil toplumun, bağımsız medyanın ve işçi sendikalarının Kamboçya yasaları nezdinde herhangi bir engelle karşılaşmadan faaliyet gösterebilmeleri için kısıtlayıcı ortamı ortadan kaldırmak.

STRATEJİ: Kamboçya hükümeti üzerindeki uluslararası baskıyı artırmak ve bağımsız sivil topluma, işçi sendikalarına ve medyaya yönelik kısıtlayıcı politikaları sürdürmenin hükümete "maliyetini" yükseltmek.

TAKTİKLER: Yerel ve uluslararası sivil toplum, **beklenmedik bir müttefik olan çok uluslu şirketleri sivil alanı savunmaya yönelik müdahaleleri harekete geçirme konusunda başarılı bir şekilde devreye soktu.** İşçi hakları örgütleri ve diğer STK'lar, Kamboçya yasaları kapsamında temel çalışma standartlarını ve güvenceleri iyileştirmek amacıyla yıllarca H&M ve Adidas gibi uluslararası giyim markalarıyla ilişki kurmaya çalıştı.

Bu çabalar 2017 yılında Amerikan Giyim ve Ayakkabı Derneğinin (AAFA) Başbakan Hun Sen'e Kamboçya'daki demokratik kurumların zayıflamasından duydukları endişeyi dile getiren bir mektup göndermesine yol açtı. Yerel STK'lar, endişelerini doğrudan Kamboçya hükümetine iletmek üzere uluslararası markalarla temas kurmaya devam etti.

ETKİ: 2018 yılının başlarında hükümet önde gelen işçi hakları aktivistleri hakkında siyasi saiklerle suç duyurusunda bulunduğu, hazır giyim şirketleri endişelerini açıkça dile getirdi ve bunun sonucunda Çalışma Bakanlığı mahkemeden "örgütlenme özgürlüğünün sağlanması" amacıyla önde gelen üç aktivist hakkındaki tüm suçlamaların düşürülmesini istedi. Ekim 2018'de AAFA ve Adil Çalışma Derneği Kamboçya'daki iş ve işçi hakları konusundaki endişelerini dile getirmek üzere hükümetle bir araya geldi ve özellikle hükümeti 2016'da çıkarılan kısıtlayıcı Sendikalar Yasasını değiştirmeye çağırdı. Kamboçyalı STK'lar ve işçi sendikalarının önünde temel özgürlükleri yeniden tesis etmek için hala uzun bir yol var, ancak hükümeti etkilemek için iş dünyasının sesini yükseltme çabaları umut verici bir strateji. ■

Kamboçyalı işçiler sosyal adalet için protesto ediyor - Phnom Penh, Kamboçya

VAKA 8: ERMENİSTAN'DA STK YASASI VE MUHALEFET PARTİLERİNİN DESTEĞİ

2014 yılında Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan, Rusya'ya bağlı Avrasya Ekonomik Birliğine katılmak için aniden Avrupa Birliğinden uzaklaştı. Sivil toplum grupları bu hamlenin Rusya, Belarus ve Kazakistan'da olduğu gibi Rus politikalarını desteklemeyen sivil toplum kuruluşlarına karşı bir kampanyaya yol açmasından korkuyordu. Beklendiği üzere, 2015'in başlarında Ermeni STK'larına karşı, muhtemelen Rus uzmanlar ve gazeteciler tarafından kaleme alınan ve Ermeni medya kuruluşlarında yayınlanan yavaş ama istikrarlı bir olumsuz medya kampanyası başlatıldı. Bu durum, STK'ların "yabancı ajanlar" olduğu kalıpyargısını yaymaya çalışan hükümet yanlısı Rus medyası tarafından STK'lara karşı yürütülen büyük bir kampanyaya dönüştü. Böyle bir ortamda, Ermenistan Adalet Bakanlığı ağır ve kısıtlayıcı bir STK yasa tasarısı sundu. Mevcut yasa zaten hükümete tam raporlama yapılmasını gerektiriyordu, ancak yeni STK yasası daha da ileri gidiyordu. Bu yasaya göre STK'ların katılımcıların, personelin ve yararlanıcıların isimlerinin ve bilgilerinin sunulması gerekiyordu. Önerilen yasa ile ayrıca yabancı fon alan her STK'nın yabancı ajan olarak etiketlenmesi planlanıyordu.

AMAÇ: Ermeni STK'ların hükümetin gereksiz müdahalesi olmaksızın özgürce faaliyet gösterme hakkını korumak.

STRATEJİ: Ermenistan Adalet Bakanlığı tarafından önerilen STK yasasına karşı geniş tabanlı bir kampanya başlatmak.

TAKTİKLER: Ermenistan'ın önde gelen sivil toplum kuruluşlarından biri olan Küreselleşme ve Bölgesel İşbirliği Analitik Merkezi (ACGRC) yasanın değiştirilmesi için bir kampanya başlattı. Sivil toplum yasaya karşı çıkma konusunda birleşmişti ancak siyasi baskı oluşturabilecek başka müttefiklere ihtiyaçları vardı. ACGRC, bu endişeleri Parlamento'da yüksek sesle dile getirmek için muhalefet milletvekillerinin kendi taraflarında olmasının çok önemli olduğunu fark etti. Parlamento görüşmeleri devlet medyasında yayınlandığından daha geniş bir kitleye ulaşabildi.

ACGRC, değerleri çalışmalarıyla örtüşen potansiyel müttefikleri belirledi. Bu müttefikler Avrasya Ekonomik Birliğine katılma kararına karşı oy kullanan iki muhalefet milletvekiliydi. ACGRC partinin tamamıyla resmi bir ortaklık peşinde koşmadı, bunun yerine taleplerini parlamentoya taşımaya kabul eden bireysel milletvekilleriyle ilişkiler geliştirdi. Bu ACGRC için yeni bir taktikti. Daha önce milletvekillerini veya siyasi parti figürlerini sadece konferanslarda konuşmaları için davet etmişlerdi. İlk defa aynı hedefler için mücadele eden müttefikler olarak milletvekilleriyle birlikte çalıştı.

ETKİ: Hükümetin kontrolündeki STK'lar (GONGO) ve hükümet yanlısı medya çabalarını karalasa da kampanyaları başarılı oldu. Bu başarıda hem parlamento hem de diplomatik baskı çok önemli bir rol oynadı. Ermenistan muhalefet milletvekillerinin Erivan'daki Avrupalı diplomatlarla ve Nisan 2015'te Ermenistan'ı ziyaret eden Avrupa Halk Partisi başkanıyla yaptığı görüşmeler sonucunda daha kısıtlayıcı bir STK yasasına yönelik çalışmaların durdurulması için Ermenistan hükümetine baskı yapıldı. Nihayetinde bu savunuculuk, hükümetin STK'ların önerdiği değişiklikleri kabul etmesine yardımcı oldu. Her ne kadar mükemmel bir yasa olmasa da, sivil toplum ve muhalefet milletvekillerini bir araya getirme çabaları sayesinde yasanın en tehlikeli hükümleri kaldırıldı. Ermenistan'daki STK'lar hala Rus destekli medyanın saldırılarına maruz kalıyor, ancak 2018'deki Devrimden bu yana yeni Ermenistan hükümetinin sivil toplumun haklarını korumaya daha kararlı olduğu görülüyor. ■

Ermenistan'da sivil toplum yuvarlak masa toplantısı
Fotoğraf Küreselleşme ve Bölgesel İşbirliği

E TAKTİĞİ: İFTİRA VE DAMGALAMA İLE BAŞA ÇIKMAK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Kendi imajlarını ve aktivistlerin imajını düzeltmesine
- STK liderlerini ve aktivistlerini "insanlaştırarak" toplumda güven ve güvenilirliği yeniden kazanmasına
- Korku ve nefret söylemiyle mücadele etmesine **YARDIM EDER.**

Kısıtlayıcı ortamlardaki pek çok STK, güvenilirliklerini zedelemeye ve halktan aldıkları desteği azaltmaya yönelik kampanyaların hedefi olmaktadır. Bu tür yanlış bilgiler, söylentiler ve yalanlar çok zararlı olabilir. Bu tür karalama kampanyaları bireylerin özel hayatlarına odaklanabilir ve aileleri tehdit edebilir. Kuruluşların ise kapanmasına neden olabilir. Sosyal medya çağında, bu tür kampanyaların etkisi çok büyüktür ve çevrimiçi yanlış bilgilendirme hızla çevrimdışı fiziksel tehditlere de dönüşebilir.

Yalanlar ve söylentiler pek çok şekilde ortaya çıkabilir, ancak bu taktik genellikle sivil toplum kuruluşları statükoya meydan okuduğunda, hesap verebilirliği

savunduğunda ya da güçlü ekonomik çıkarların önünde durduğunda kullanılır. Saldırıları hükümet yetkililerinden, politikacılardan, suç çetelerinden, uyuşturucu kaçakçılardan, şirketlerden ya da endüstriyel çıkarlar gruplarından gelebilir. STK'ların kalkınma karşıtı, aile karşıtı, Batı yanlısı, yabancı ajan, terörist olduğu ya da bunların hepsi birden olduğu iddia edilebilir. Bu saldırılar, kadın insan hakları savunucularına yöneltildiğinde genellikle cinsiyetlendirilir ve cinselleştirilir. Böyle bir algı bir kez medyada dolaşmaya başladığında, tersine çevrilmesi zordur ama imkansız değildir.

Burada bu konunun sadece bir boyutunu ele alıyoruz. Bir sektör olarak sivil toplum bir dezenformasyon kampanyasının saldırısına uğradığında kuruluşların nasıl tepki verdiğine bakıyoruz. Bağımsız sivil toplum sıklıkla bu tür gerçek dışı saldırılara maruz kaldığından, savunuculuk kampanyalarının bu tür saldırılara nasıl karşılık vereceklerini planlamaları gerekir. Bir saldırı gerçekleştikten sonra, kuruluşun toplum içindeki imajını düzeltmek ve STK'ların toplumun meşru üyeleri olduğu fikrini yaygınlaştırmak önemlidir. Bazen saldırıyla başa çıkma çalışmaları savunuculuk faaliyetlerinin bir parçası olarak yürütülebilir, ancak bazen de önce bu saldırı konusunda bir şeyler yapmak gerekebilir.

Hükümetin hesap verebilirliğini talep eden protesto gösterisine katılan bir kadın

VAKA 9: MACARİSTAN'DA KELLA TASZ

2010 yılından bu yana Macaristan'da, gücün kötüye kullanımını sınırlayan kuvvetler ayrılığı mekanizması hızla zayıfladı. Victor Orban'ın 2010 yılında Macaristan'da kazandığı zaferle birlikte otoriter popülizm anlayışı doğrudan sivil toplumun peşine düştü. Orban hükümeti 2017 yılında yabancı fonlu kuruluşları sıkı bir şekilde düzenleyen bir yasa çıkararak STK'ları "güvenlik tehditleri" ve "yabancı ajanlar" olarak etiketledi. Hükümetin temel savlarından biri, STK'ların, özellikle de insan hakları örgütlerinin, ortalama insanın çıkarlarını temsil etmedikleri için meşruiyetten yoksun olduklarıydı. Macar Sivil Özgürlükler Birliği (HCLU), büyük çaplı damgalama kampanyasına tepki olarak "HCLU'ya ihtiyaç var" ya da Macarca adıyla "Kell a TASZ" adlı bir girişim başlattı.

AMAÇ: Sivil topluma karşı yürütülen karalama kampanyasını, sivil toplumun neyi başarmaya çalıştığına dair olumlu ve umut dolu bir anlatıya dönüştürmek.

STRATEJİ: Macarlara STK'ların ülkeye olumlu katkılarda bulunduğunu ve tüm Macarların haklarını savunduğunu göstermek için çok yönlü bir medya ve sosyal yardım çalışması başlatmak.

TAKTİKLER: HCLU, sosyal medya kampanyası ve sosyal yardım stratejisi aracılığıyla doğrudan iftira, kalıpyargılar ve damgalama konusunda çalışmaya başladı. Komplo

teorilerine ya da saldırı kampanyalarına karşı tepki göstermek yerine, olumlu bir yanıt vermeyi tercih etti. Sosyal medyada hashtag kampanyası olarak başlamasına karşın Macar toplumunun sivil toplum gruplarına sempati duymayan farklı kesimleriyle beklenmedik bağlantılar kuran bir sosyal yardım stratejisine dönüştü. HCLU liderleri şunları yazdı: "Çalışanlarımızı ve danışanlarımızı insanlaştırarak **olası canavarlaştırma saldırılarına** karşı koymak istedik. Ekibimizi, 'bizden biri' olduklarını ve insan haklarının herkesi koruduğunu [kamuoyuna] gösteren kişiselleştirilmiş çevrimiçi hikayeler aracılığıyla tanıttık."

HCLU, yanlış suçlamalara doğrudan meydan okumak amacıyla diğer Macarlarla ortak noktalar bulmak için çalışanlarının ve seçmenlerinin hayatlarına dair gerçek hikayeleri kullandı. İnsan hakları savunuculuğunun sadece başkentteki sivil toplum kuruluşlarına değil, ülke genelindeki tüm Macar vatandaşlarına fayda sağladığını vurguladı. İkinci olarak, çağdaş siyasetlerin giderek kutuplaşan fraksiyonları arasında kalan "ikna edilebilir kesimi" kazanmak için bir kampanya başlattı. Bu kesimde Orban destekçisi olmayan, ancak Macar sivil toplumuyla da çok sık ilişki kurmayan vatandaşlar bulunuyordu. Kısa süre içinde ikna edilebilir kesimin kendi hikayelerini ve düşüncelerini paylaşarak hashtag kampanyasına katılmaya başladığını gördüler ki bu, Orban hükümetinin sivil toplum kuruluşlarını şeytanlaştırdığı ve toplumu siyasi olarak böldüğü bir ortamda daha önce hayal bile edilemeyecek bir başarıydı.⁴

ETKİ: Nihayetinde, verdikleri mesajlar, neye karşı olduklarını değil, neyi savunduklarını gösterdi ve korku uyandırmak yerine vizyonlarını ve umutlarını ortaya koydu. Sade bir dil ve mizah kullanarak, Macar sivil toplumunun ne yaptığını açıklayan memler, ilham verici alıntılar ve videolar içeren gönderiler paylaşıldı. Birçok iletişim kanalını kullandılar ve grafik tasarımcılardan, müzisyenlerden ve diğer sanatçılardan çalışmalarını bildiri yayınlamalarını isteyerek "olağan şüpheli" olmaktan çıktılar. Bağışların sayısında ve sıradan vatandaşların HCLU'yu destekleyen yazılı ifadelerinde görüldüğü gibi, halkın büyük desteğini kazandılar. ■

4 <https://www.openglobalrights.org/dropping-the-defense-hopeful-stories-fight-stigma-in-hungary/>

VAKA 10: MISIR'DA KADIN HAKLARI SAVUNUCULARI

Mısır hükümeti 2015 yılından itibaren her türlü muhalefeti susturmak ya da yetkilileri aleni insan hakları ihlallerinden sorumlu tutma çabalarını bastırmak amacıyla sivil topluma yönelik sistematik ve kapsamlı bir saldırı gerçekleştiriyor. STK'ların faaliyetlerini engelleyen idari, mali ve yasal zorluklara ek olarak, bu STK'ların çalışanları ve liderleri hükümete yakın medyada iftira ve damgalamayla da karşı karşıya kalıyor. Hükümet propagandası Mısırlı STK'ları yabancı değerlerin savunucuları, Batı'nın yarıdakçıları veya terörist sempatanları olarak resmediyor. İnsan hakları çalışmaları açısından koşulların son derece düşmanca ve tehlikeli olmasına rağmen, birçok cesur Mısırlı toplumlarına hizmet etmeye ve bu anlatıya karşı çıkmaya devam ediyor. Aile içi şiddet mağdurlarına destek veren bir kadın hakları örgütü olan önde gelen bir STK, kendisini bu fırtınanın merkezinde buldu. STK'nın personeli ve destekçileri doğrudan hedef alındı ve artık işlerini güvenli bir şekilde yapamayacaklarını hissettiler.

AMAÇ: Sivil toplum kuruluşlarının ve insan hakları savunucularının toplumlarına hizmet etme ve temel insan haklarını geliştirme çabalarına yönelik daha geniş bir kamuoyu desteği oluşturmak.

STRATEJİ: Sivil toplum kuruluşlarına yönelik olumsuz damgalamayı tersine çevirmek ve STK'ların güvenilirliğini yeniden tesis etmek.

TAKTİKLER: STK, hükümetin insan hakları çalışmalarını karalama girişimlerine karşı koymak amacıyla, güvenilirliğini yeniden tesis etmek ve çalışanlarına bir dereceye kadar koruma sağlamak için "etkili kişilere" ulaşma çabası başlattı. Kuruluş, önemli ve beklenmedik bir müttefiki, yani hizmet verdikleri topluluklardaki yerel düzeyde dini liderleri sürece dahil etmeye karar verdi. Ulusal düzeydeki STK'lardan daha az haberdar olan önemli vilayetlere ulaşmak için çabalarını Kahire'nin dışına yönlendirmeyi tercih ettiler. Sivil toplumun ve özellikle de kadın insan hakları savunucularının ülkenin istikrarına yaptıkları olumlu katkıları ve hükümetin söylemlerine karşı çıkmanın neden önemli olduğunu anlatmaya çalıştılar. Dini liderler genellikle kadın haklarını savunan ve kadınların toplumdaki rolünü yükseltmeyi amaçlayan bir örgütün doğal destekçileri olarak görülmezken, kuruluşun tabanda yürüttüğü çalışmalar için kamuoyu desteği oluşturmada etkili oldular.

ETKİ: Kuruluş, diğer paydaşların yanı sıra dini makamlarla olan ilişkilerinin sivil toplum çalışmaları için daha fazla kamuoyu desteği oluşturmaya yardımcı olduğunu bildirdi. Mısır makamları sivil toplumu yıldırma, tutuklama, hukuk davaları ve seyahat yasaklarıyla hedef almaya devam ederken, STK'ların bu saldırıları bertaraf etmek için toplumun desteğine ihtiyaç duyduğu bir dönemde, yerel düzeyde olumsuz kalıpyargıları tersine çevirmeye yönelik bu çabalar, güvenlikleri ve hayatta kalmaları için elzem nitelikte. Bu müttefikler, devlet medyasının kadın hakları savunucuları hakkında sürdürdüğü olumsuz kalıpyargıları güçlendirmek yerine, şimdi bu tür mesajlara karşı koyuyorlar. ■

Mısır bayrağı ile dur işareti yapan kadın
Fotoğraf Crazystocker / Shutterstock.com

F TAKTİĞİ: DİASPORA İLE ÇALIŞMAK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Ülke içindeki grupların güvenli bir şekilde ulaşamadığı kitlelere erişim sağlamasına
- Savunuculukları nedeniyle ülke içinde hedef alınacak toplulukların karşı karşıya olduğu riski azaltmasına
- Ülkedeki nüfusun değerlerini paylaşan muhtemelen güçlü bir grubun yardımını almasına **YARDIM EDER.**

Bazı durumlarda, diaspora topluluklarının gücünü kullanmak (yurtdışında yaşayan hemşeriler) bir savunuculuk kampanyasında çok etkili olabilir. Bir hareketin

yerli halktan destek alması ve güvenilirliğe sahip olması önemli olsa da diaspora üyeleri savunuculuk yapmak için ülke içindekilerin sahip olamayacağı fırsatlara sahip olabilirler. Diasporanın genellikle diplomatlar veya BM özel raportörleri gibi ülke içindeki STK'ların görüşemeyeceği veya güvenli bir şekilde iletişim kuramayacağı kitlelere erişimleri vardır. Diaspora aynı zamanda bir hükümetin sivil toplumu baskı altına almak için kullandığı özel taktikleri de genellikle iyi bilirler ve diğer sempatik müttetiklerin sahip olamayacağı şekilde konuyu anlayabilirler. Diaspora aktivistleri ve toplulukları mesajlarını yayma, diğer müttetiklerle bağlantı kurma, mali kaynaklara erişme ve ev sahibi ülkelerdeki politika yapıcılarla bir araya gelme imkanına sahiptir. Bunlar başarılı bir savunuculuk için iyi yapı taşlarıdır.

VAKA 11: UYGUR DİASPORA HAREKETİ

2018 yılında New York Times ve diğer medya kuruluşları, Çin hükümetinin Uygurları ve Çin'deki diğer Müslüman azınlıkları cezalandırmak ve "yeniden eğitmek" için Sincan bölgelerinde toplama kampları kurduğunu ortaya çıkardı. Bu haberler, çocuklar da dahil olmak üzere 1 milyondan fazla insanın bu kamplara yerleştirildiğini gösteriyordu. Çin'de yaşayan Uygur toplumu yoğun bir şekilde izleniyordu (hala da izleniyor) ve seslerini yükseltmeye çalışan pek çok kişi tutuklanıyordu. Dış dünyaya erişemedikleri ve topluluklarına doğrudan saldırıldığı için Uygur kültürüne ve yaşamına yönelik baskının ne kadar büyük olduğunu anlatamıyorlardı.

AMAÇ: Çin hükümetinin Sincan'daki Uygurlara karşı işlediği ağır insan hakları ihlalleri konusunda farkındalık yaratmak ve bu konuda bir şeyler yapılması için uluslararası topluma baskı yapmak.

STRATEJİ: Suiistimalleri belgelemek ve ifşa etmek için diaspora grupları ve sahadaki bireyler arasındaki bağlantıdan yararlanmak ve ardından çok taraflı insan hakları örgütleri aracılığıyla sesini duyurmak.

TAKTİKLER: Dünya Uygur Kongresine (WUC) göre Uygur diasporası geniş ve iyi örgütlenmiş bir yapıya sahiptir; sayıları 1,0-1,6 milyon arasındadır. Medyada yer alan haberler, insanlık dışı muameleyi ilk elden öğrenen diasporadaki Uygur sivil toplum gruplarının araştırma ve yazılarından besleniyordu. Özellikle ABD merkezli Uygur İnsan Hakları Projesi (2004'te kuruldu) ve Uygur Amerikan Derneğinin (1998'de kuruldu) çabaları, Sincan'daki Uygurların ve diğer yerli grupların ► **insan** hakları koşullarını geliştirme çabalarında önemli bir rol oynadı.

Washington DC'deki Beyaz Saray'da protesto gösterisi düzenleyen Diaspora Uygur toplumu

Bu iki grup, WUC ve Radio Free Asia'ya (Uygur Servisi gazetecileri de tutuklular arasındadır) ek olarak, ABD Kongresinin 17 üyesinin, hükümeti Çinli yetkililere karşı Küresel Magnitsky Yasası yaptırımlarını uygulamaya teşvik etmek için başarılı bir şekilde lobi yapmasında 5 ve Ekim 2018'de Çin'in toplama kamplarını kullanmasıyla ilgili AB Parlamentosunda Acil Karar alınması için başarılı bir şekilde baskı yapmasında çok etkili oldu.⁶

ETKİ: Bu büyük insan hakları ihlallerinin ortaya çıkması uluslararası bir tepki yarattı. Diasporanın bu insan hakları ihlallerine karşı koyma gücü, Çin'in bu diasporayı susturma çabalarıyla açıkça ortaya çıktı. Aslında, Çin'e dost ülkeleri -(Mısır, Vietnam, Tayland ve diğerleri) Uygurları ülkelerine geri göndermeye, sorgulamaya ve gözaltına almaya zorladılar. Dışarıda özgür kalanlar uluslararası topluma, ABD'ye, AB'ye ve Birleşmiş Milletlere Çin'e bu savunmasız nüfusun temel insan haklarına saygı göstermesi için baskı yapmaya devam ediyor. Komünist Parti, dehşet verici tanık ifadeleri ve bu haberlerin birçoğuyla birlikte yayınlanan uydu görüntüleri üzerine, kampların "teknik eğitim ve radikalleşmeden arındırma programları" sağlamayı amaçladığında ısrar etmesine rağmen, kampları inkâr etmeyi bırakmak ve varlıklarını kabul etmek zorunda kaldı. ■

G TAKTİĞİ: DİJİTAL TEKNOLOJİLERDEN YENİLİKÇİ ŞEKİLDE FAYDALANMAK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Yüz yüze görüşmenin ve iletişim kurmanın artık güvenli veya pratik olmadığı durumlarda organize olmasına
- Daha geniş ve belki de beklenmedik kitlelere ulaşma çabalarını hızlandırmasına
- Bir savunuculuk eylemine dikkat çekmesine ve merak uyandırmasına

Dijital teknolojiler, kısıtlayıcı ortamlarda insan hakları savunuculuğu üzerinde muazzam bir etkiye sahiptir. Dijital teknolojilerin yenilikçi kullanımı, özellikle ifade, toplanma ve örgütlenme özgürlüğünün sınırlı olduğu ortamlarda riski azaltacak ve görünürlüğü artıracak araçlar sunar. Çevrimiçi imza kampanyaları, mikrobloglar ve vatandaş gazeteciliği platformları da vatandaşların önemsedikleri konularda doğrudan harekete geçebilecekleri ve ana akım medyada yer almayan haberlerden haberdar olabilecekleri alternatif mecralar sağlamıştır. Bu dijital teknolojiler ağ kurma, yeni kitlelere ulaşma, dayanışmayı harekete geçirme, veri toplama, fon yaratma ve görünürlüğü artırma gibi konularda savunuculuk faaliyetlerini kolaylaştırmaktadır.

Kısıtlayıcı ortamlarda, şahsen toplantı yapmak veya halka açık mitingler düzenlemek yasaklanabilir. Çevrimiçi iletişim örgütlenme ve savunuculuk için alternatif bir alan sağlasa da, dijital teknolojiler sivil toplum kuruluşlarını ve aktivistleri risk altına da sokabilir. Planlarınızı yaparken dijital güvenlik ihtiyaçlarınızı da tespit etmelisiniz. Bu kılavuzun Eklerinde sunulan dijital güvenlik kaynakları yardımcı olabilir.

Çok kısıtlayıcı ortamlarda savunuculuk yapmak imkânsız ya da en azından son derece riskli görünebilir. Bununla birlikte, bize umut veren bazı dijital kampanya örnekleri de mevcuttur. Bu örnekte, aktivistler çok daha büyük bir mücadelede küçük zaferler kazandılar. Ancak küçük adımların bile adalet ve temel özgürlüklere saygıya giden uzun yolda önemli yapı taşları olduğunu unutmayın.

5 <https://www.rubio.senate.gov/public/index.cfm/2018/8/rubio-colleagues-urge-trump-administration-to-sanction-human-rights-violators-in-china-s-xinjiang-region>

6 <https://www.uyghurcongress.org/en/uyghur-congress-applauds-european-parliament-resolution-urges-concrete-action/>

VAKA 12: ÇİN'DE #METOO HAREKETİ

2018 yılında, #MeToo kampanyası ağır sansüre rağmen Çin'e ulaştı ve çok sayıda Çinli kadının cinsel taciz deneyimleri hakkında çevrimiçi olarak konuşmalarını sağladı. Medya konuyu araştırmıyor ya da haber yapmıyordu ve polis de anlayışlı değildi, bu yüzden şikâyetlerin iletilebileceği tek yer internetti. Önceden herhangi bir sivil toplum kuruluşu tarafından organize edilmemiş olmasına karşın yapılan ifşaatlar kendiliğinden ve bir anda ivme kazandı. Bu durum, denetim ve baskının sürdürülmesi ve kritik bir kitleye ulaşılması durumunda sosyal medyanın algıları değiştirme ve harekete geçmeye zorlama gücüne sahip olduğunu gösteriyor.

AMAÇ: Cinsel taciz vakalarını ifşa ederek ve nihayetinde taciz edenleri sorumlu tutarak Çin'de cinsel tacizin yaygınlığı konusunda farkındalık yaratmak.

TAKTİKLER: MeToo hareketi Çin'e ulaştığında, kadınlar cinsel taciz konusunda farkındalık yaratmaya yardımcı olması ve belki de kendilerini bu tür ihlallere maruz kalanlarla dayanışma içinde hissetmek için yaşadıklarını gönüllü olarak sosyal medyada paylaşmaya başladı. En çok bilinen iddialardan biri, Pekin'deki Beihang Üniversitesinin eski öğrencisi Luo Qianqian tarafından ortaya atıldı. Qianqian, internette yaptığı bir paylaşımda bir profesörü cinsel istismarla suçladı. Sansürcüler hemen yanıt verdi ama kızın paylaşımı viral oldu; ardından beş Beihang öğrencisi daha aynı profesöre karşı benzer iddialarla ortaya çıktı. Yetkililer iddiaları bastırmaya çalışsa da, sonuç olarak profesör işinden kovuldu. Hareketin kazandığı ivme burada durmadı, diğer üniversitelerden de paylaşımlar gelmeye başladı.

ETKİ: Pekin Üniversitesi, Fudan Üniversitesi, ve Wuhan Üniversitesi gibi çeşitli üniversitelerden öğrenciler, mezunlar ve öğretmenler, kampüste cinsel tacizin önlenmesine yönelik bir dizi izleme ve disiplin tedbirinin uygulamaya konulması için okul yetkililerine kamuoyu önünde çağrıda bulundu. Ülke genelindeki üniversitelerden 50'den fazla profesör 19 Ocak 2018 tarihinde Eğitim Bakanlığını kampüste cinsel tacizin önlenmesine yönelik politika rehberliği sunmaya çağırarak **bir bildiriye** imza attı. Kabul etmek gerekir ki hükümet henüz somut bir politika ortaya koymuş değil, ancak bu çağrılarının hız kazanması ve sansürcülerin akışı tamamen kontrol edememesi, Çin gibi bir ortamda bile çevrimiçi savunuculuğun gücünü gösteriyor. ■

#MeToo Mitingi, Hong Kong

Fotoğraf May James /
Shutterstock.com

VAKA 13: BREZİLYA'DA ÇEVİRİMİÇİ KAMPANYA

2010 yılına gelindiğinde Brezilya ekonomisi iyi bir hızla büyüyordu ancak yolsuzluk felaket boyutlarına ulaşmıştı. Yolsuzluk ekonomik ve sosyal yaşamın neredeyse her alanına sızmıştı, ancak Brezilya'da en yaygın yolsuzluk türlerinden biri Portekizce'de *superfaturamento* (kelimenin tam anlamıyla "süper faturalama") olarak bilinen kamu fonlarının zimmete geçirilmesidir. Bu teknik, bireylerin, özellikle de politikacıların, özel işletmelerle yapılan kamu sözleşmeleri yoluyla kendilerini zenginleştirmelerine olanak tanır. Bu sistem, servetin az sayıdaki siyasi elitin elinde toplanmasına neden oldu. Bunun üzerine Brezilya'daki sivil toplum kuruluşları bu uygulamaya karşı çıkmaya karar verdi ve yolsuzluk yapan siyasetçilerin aday olmasını engellemek için bir kampanya başlattı.⁷ Bu kampanya sırasında Brezilya kapalı bir alan olarak görülme de, konu inanılmaz derecede tartışmalıydı ve para ve güç gibi en hassas konulara değiniyordu. Üst düzey bir siyasetçinin, ilgili STK'lardan birine "pek çok milletvekilinin yolsuzluk soruşturmasından geçmesi nedeniyle" tasarının asla geçmeyeceğini söylediği bildirildi

AMAÇ: Brezilya'daki sistemik ve yaygın yolsuzlukla mücadele etmek.

STRATEJİ: "Ficha Limpa", yani Temiz Sicil Yasasının kabul edilmesi için bir sivil toplum kampanyası başlatmak (bu yasa, suçtan hüküm giymiş siyasetçilerin aday olmasını engelleyecek iddialı bir teklifti).

TAKTİKLER: Konunun hassasiyeti ve seçilmiş üyelerin çoğunun yasa tasarısını desteklemeyeceği göz önüne alındığında, Brezilyalı STK'ların kongre üyelerinin görmezden gelebileceği bir destek dalgasını nasıl yaratacakları konusunda yaratıcı olması gerekiyordu. STK'lar geniş bir kesimin desteğini almak için dijital teknolojilerin gücünü stratejik olarak kullandı. Yasa tasarısı yarım milyondan fazla imza toplayan çevrimiçi bir dilekçe ile duyuruldu ve Parlamento üyelerine yapılan binlerce telefon görüşmesi ile desteklendi. Bu muazzam tepkiyle telefon hatları sürekli meşgul hale gelince herkesin dikkatini çekti. Kampanya sona erdiğinde, bu dilekçe 2 milyondan fazla kişi tarafından desteklenmişti.⁸

ETKİ: Önerilen mevzuat, artan kamuoyu baskısı karşısında

Brezilya parlamentosu tarafından kabul edildi. Bir şeffaflık devrimi olarak görülen bu süreçte binlerce aday görevden men edildi. Bir diğer önemli atılım da 2015 yılında, sosyal medyanın çabalarını güçlendiren ve geleneksel medyada da yer bulan 14 aylık çevrimiçi kampanyanın sonucunda gerçekleşti. Sonuç olarak, seçim adayları için kurumsal finansmanın anayasaya aykırı olduğu ilan edildi. ■

Brezilya'da yolsuzluk uygulamalarına karşı kampanya afişi

Kaynak: Transparency International

⁷ <https://secure.avaaz.org/page/en/highlights/>

⁸ <https://www.brookings.edu/opinions/clean-slate-law-raising-accountability-in-brazil/>

H TAKTİĞİ: KANITA DAYALI SAVUNUCULUK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Savunuculuk argümanlarına zarar veren yanlış bilgilere yanıt vermesine
- Kampanyalarının sağlam kanıtlara dayandığını göstermesine
- Görüşler veya yanlış algılamalar yerine somut gerçeklere dayanan tavsiyeler geliştirmesine **YARDIM EDER.**

Kanıtla dayalı savunuculuk, kamuoyunda savunuculuğa konu mesele hakkında yapılan tartışmaları etkilemek için nicel verileri ve gerçekleri kullanan girişimleri ifade eder. Bu tür kanıtlar argümanları daha inandırıcı hale getirebilir ve hak ihlalleri, ötekileştirme, eşitsizlik veya ayrımcılık iddiaları için somut rakamlar sağlar. Kanıtla dayalı savunuculuk, hükümetlerden ve devlet dışı aktörlerden gelen yanlış bilgi ve yalan haberlere yanıt vermek için de kullanılır. Bu durum, STK'lara yönelik saldırıların sivil topluma olan güveni azaltmak için tasarlandığı kısıtlayıcı ortamlarda önemlidir. Elbette, kısıtlayıcı ortamlarda somut verileri bulmak zor olabilir, ancak STK'lar üniversiteler ve araştırma kuruluşlarıyla ortaklaşa kendi kanıtlarını da üretebilirler.

VAKA 14: KENYA'DA VERİ ODAKLI KAMPANYA

Kenya'da 2013 tarihli Kamu Yararına Kuruluşlar (PBO) Yasasının hazırlanması bir başarı öyküsü olarak değerlendirildi. Yasa sivil toplumla istişare halinde ve sivil toplum düzenlemelerine ilişkin uluslararası en iyi uygulamalara göre hazırlandı. Yine de, yasa tasarısı daha uygulamaya geçmeden, Kenya sivil toplumu bu tasarıyı zayıflatmaya yönelik çeşitli girişimleri engellemek için harekete geçmek zorunda kaldı. En endişe verici olanı ise 2013 yılında hükümet tarafından önerilen ve kuruluşlara sağlanan hayati önemdeki yabancı fonları gereksiz yere kısıtlayacak olan bir değişiklikti.

AMAÇ: Kenyalı sivil toplum kuruluşlarının finansman açısından ya da faaliyet gösterdikleri ortamda ek kısıtlamalarla karşılaşmalarını sağlamak.

STRATEJİ: Sivil toplum sektörünün Kenya toplumuna sağladığı faydalar konusunda farkındalık yaratmak ve Kamu Yararına Kuruluşlar Yasasının değiştirilmesinin Kenya üzerinde yaratacağı olumsuz etkileri vurgulamak.

TAKTİKLER: Sivil toplumun Kenya ekonomisine somut katkıları göstermek amacıyla Kenya STK'larından oluşan bir koalisyon, sivil toplumun sağladığı somut ekonomik faydaları ortaya koyan araştırmalara dayanarak, kanıt temelli savunuculuk kampanyası başlattı. Kampanya kapsamında sivil toplumun Kenya ekonomisine 1,2 milyar doların üzerinde katkıda bulunduğunu, imalat sektöründen daha fazla kişiye istihdam sağladığını ve başta marjinal topluluklar olmak üzere ülke genelinde milyonlarca Kenyalıya fayda sağladığını vurgulayan materyaller hazırlandı.

STK'lar, bu bulgulara dayanarak basın açıklamaları yayınladılar, sosyal medya kampanyası başlattılar ve sivil toplumun ülke için ekonomik değerini temel alan mesajlarla halka açık mitingler düzenlediler.

ETKİ: Sivil toplum bir araya gelerek, geniş bir halk kitlesine verilere dayanan bir mesaj sundu. Kenya Parlamentosu, kısmen bu kampanyanın da etkisiyle, sivil toplum sektörüyle istişareye zaman tanımak için Yasada yapılması önerilen değişikliklerin kabulünü erteledi ■

Polisin organize bir protestoyu yasaklamasının ardından Nairobi'de protestocular ve polis arasında yaşanan çatışma

Fotoğraf Anonim, Nairobi, Kenya, Şubat 2014

I TAKTİĞİ: KISITLAYICI ORTAMLARDA STRATEJİK DAVALAR AÇMAK

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde kamuoyunun konudan haberdar olması için medyanın ilgisini çekmesine
- Avukatlar, aktivistler ve medya da dahil olmak üzere sivil toplumun farklı kesimleri arasında güçlü koalisyonları desteklemesine
- Sivil toplum ve hak temelli konularında gerçek bir etkiye sahip olabilecek yetkililerin davranışlarını veya politikaların uygulanmasını etkilemesine **YARDIM EDER.**

Amerikan Barolar Birliğine göre stratejik dava açma, "bir kuruluşun ya da bireyin daha geniş çaplı bir sistematik bir değişim elde etmek amacıyla bir davayı üstlenmesi" anlamına gelir. Dava, davanın kazanılmasıyla ve hukuku, içtihadı veya politikayı etkileyerek ya da adaletsizliği kamuya açıklayarak, farkındalığı artırarak ve daha geniş bir değişim yaratarak değişim yaratabilir." Stratejik dava açma, daha geniş bir savunuculuk kampanyasının parçası olarak kullanıldığında daha etkili bir taktiktir.

Kısıtlayıcı ortamlarda, yargı süreçleri önyargılı olabilir ve şeffaflıktan yoksun olabilir. Bir STK davayı kazanamasa bile, dava için yaptığı çalışmalar da fayda sağlayabilir. Faydaları arasında kamusal tartışmayı değiştirmek, bireysel veya toplumsal güçlenmeyi teşvik etmek ya da kurumları veya bakanlıkları davranış değişikliğine zorlamak sayılabilir. Daha da iyisi, bir davanın sonucu olumlu olduğunda, gelecekteki insan hakları ihlallerinin önlenmesi için bir emsal teşkil edebilir. Başarılı davalar, politika, hukuk, mahkeme süreçleri ve kurumlarda doğrudan veya dolaylı değişikliklere neden olan bir yargı kararıyla sonuçlanabilir.

Ulusal yargının insan hakları ihlallerinden hayatta kalanlara adalet sağlayamaması halinde stratejik davalar bölgesel kuruluşları da hedefleyebilir. Bölgesel veya uluslararası kuruluşlar da savunuculuk girişimleri için normları veya emsalleri destekleyebilir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Amerikalılar Arası İnsan Hakları Komisyonu geçmişte bu tür stratejik davalara yardımcı olmuştur.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

Fotoğraf Michel Christen © Avrupa Konseyi

VAKA 15: TÜRKİYE'DE MEDYA VE HUKUK ÇALIŞMALARI

2016'daki başarısız darbe girişiminden bu yana Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan sivil toplumu baskı altında tutmak ve her türlü muhalefeti bastırmak için her türlü yola başvurdu. Hükümet, hükümeti eleştiren ya da ülkenin Kürt nüfusuna sempati duyduğunu ifade eden yüzlerce gazeteciyi tutukladı. Gazetecileri Koruma Komitesinin verdiği bilgiye göre, Türkiye dünyada en çok gazeteci hapseden ülkeler arasında yer alıyor ve bu yazı kaleme alındığı sırada 160'tan fazla gazeteci cezaevinde. Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA), 2018 yılında, temel özgürlüklere yönelik saldırılara karşı birlikte çalışacak gazeteciler ve avukatlardan oluşan bir ağ olarak Türkiye'de kuruldu.

AMAÇ: Türkiye'de ifade özgürlüğünü ve medyayı korumak.

STRATEJİ: Türkiye üzerindeki uluslararası baskıyı artırmak için ulusal ve uluslararası platformlarda stratejik davalar açarak ifade özgürlüğüne yönelik artan baskılara meydan okumak.

TAKTİKLER: Tutuklanan ve haklarında dava açılan Türk gazetecilerin ve avukatların birçoğu, Türkiye'deki mahkemelerin tam bağımsız olmaması nedeniyle adil bir şekilde yargılanmıyor. MLSA avukatları haksız yere hapsedilen gazetecileri savunmak için Türk mahkemelerinde dava takip etmeye devam ederken, davaları Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine de taşıdı. Bu taktik birkaç nedenden ötürü başarılı oldu. Türkiye Avrupa Birliğine katılım sürecinden uzaklaşmış olsa da, Türk hükümeti uluslararası kamuoyunu ve özellikle de AB ile ilişkilerini hala çok önemsiyor. MLSA, potansiyel savunuculuk fırsatlarından yararlanmak için AB ve Türkiye hükümeti arasındaki ikili süreçleri takip ederek jeopolitik dinamikleri stratejik olarak kullanabiliyor.

MLSA avukatları aynı zamanda yerel adli usulleri izleyebiliyor ve bunları Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile uyumlu hale getirebiliyor. Örneğin, kuruluşla birlikte çalışan avukatların, AİHM'den istenen bir karara ters etki yapacağını düşündükleri takdirde, bazı yerel mahkeme süreçlerini "ertelemeyi" tercih ettikleri görüldü. MLSA, hem ulusal hem de bölgesel düzeyde çalışarak ivme kazanabiliyor, yerel ve uluslararası medyanın ilgisini çekebiliyor ve bu da Türk hükümetinin ihlallerini gündemde tutmaya yardımcı oluyor.

ETKİ: MLSA, faaliyetinin ilk yılında 10'u cezaevindeki gazeteciler olmak üzere toplam 52 müvekkili savundu. 2017 yılında MLSA kurucularından insan hakları avukatı Veysel Ok, gazeteciler Şahin Alpay ve Mehmet Altan adına uydurma terörizm suçlamaları nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruda bulunan hukuk ekibinin bir parçasıydı. Mahkûmiyetleri Türk mahkemelerinde onanmıştı, ancak aylarca süren savunuculuk ve bağlantı kurma sürecinin ardından AİHM, haksız yere mahkum edildiklerine hükmetti ve Türk hükümetinin Altan ve Alpay'a 21.500 Euro ödemesine karar verdi. Her ne kadar bu gazeteciler ancak Türkiye'deki Anayasa Mahkemesinden olumlu bir karar çıkmasının ardından serbest bırakılmış olsalar da, AİHM kararı güçlü bir mesaj niteliğindedir. ■

Almanya'da Anayasa Mahkemesinde avukatlık yapan Türk avukatlar ekibi
Fotoğraf Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA)

VAKA 16: UGANDA'DA EŞCİNSELLİK KARŞITI YASA TASARISINA KARŞI KAMPANYA

2009 yılında Uganda'da eşcinselliğe "yardım ve yataklık" ve eşcinselliği "teşvik" cezaları getirerek eşcinselliğin daha geniş anlamda suç olarak sayılması için Eşcinsellik Karşıtı Yasa Tasarısı (AHB) sunuldu. Bu yasa tasarısı kabul edilseydi, özellikle Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transgender ve İnterseks (LGBTİ) konularında çalışan gruplar ile LGBTİ toplumuna fayda sağlayan sağlık, eğitim ve diğer hizmetleri sunan diğer STK'ların faaliyetleri kısıtlanacaktı. Ugandalı bir insan hakları örgütü olan İnsan Hakları Farkındalık ve Tanıtım Forumu (HRAPF), bu durumun hizmet verdikleri LGBTİ toplulukları için ciddi bir tehlike olduğunu fark etti. Ancak yasa tasarısı daha da geniş sonuçlar doğuracak hükümler de içeriyordu; örneğin yasa, grupların tanıdıkları herhangi bir LGBTİ kişiyi rapor etmelerini emrediyordu - yani ana akım STK'ları da etkileyecekti.

AMAÇ: Önerilen Eşcinsellik Karşıtı Yasa Tasarısından vazgeçilmesini sağlamak; ya da bu mümkün değilse, en zararlı ve zarar verici hükümleri tasarıdan çıkarmak.

STRATEJİ: LGBTİ hakları konusu Uganda'da son derece kutuplaştırıcı bir konu olduğundan, HRAPF ve benzer düşünen diğer gruplar, tasarıya karşı muhalefeti genişletebilirse ve ana akım STK'ları kendi taraflarına çekebilirlerse daha başarılı olacaklarına karar verdi. Bunu yapmak için, yalnızca eşcinselliğin suç olmaktan çıkarılması ihtiyacına odaklanmak yerine, hükümetin STK faaliyetlerini ve daha genel olarak örgütlenme özgürlüğünü kısıtlama girişimine karşı çıkmak için sivil toplumun genelinden destek almayı başardı.

Doğu Afrika Adalet Divanı kararı vesilesiyle HRAPF personeli ve avukatı
Fotoğraf İnsan Hakları Farkındalık ve Tanıtım Forumu (HRAPF), Uganda

TAKTİKLER: HRAPF, stratejilerini uygulamak amacıyla, bu mevzuatın kabul edilmemesini sağlamak için 50 kuruluşu içeren kesişimsel bir koalisyon kurulmasına yardımcı oldu. Koalisyonun çeşitliliği en güçlü yanıydı. Koalisyonda çocuk hakları grupları, avukatlar, seks işçilerinin haklarını savunan gruplar ve insan hakları üzerinde çalışan diğer gruplar gibi birçok ana akım insan hakları bulunuyordu. Tek bir şemsiye altında birleşen bu koalisyon oldukça etkili oldu ve çabalara öncülük eden aktivistlere koruma sağladı. LGBTİ topluluğu üyelerine yönelik düşmanlık ve şiddetin olduğu bir ülkede böyle bir koruma çok önemliydi.

Koalisyonun savunuculuğu, tasarının dört yıl boyunca geçmesini engellemede etkili oldu, ancak nihayetinde Yasa Aralık 2013'te kabul edildi. Ardından koalisyon stratejik davalara yöneldi. Hükümetten gelen saldırılara rağmen koalisyon çalışmalarına devam etti ve Anayasa Mahkemesinde Yasaya itiraz etti. Davayı açmak için 10 kişilik bir dilekçe grubu oluşturuldu. Bu grupta yalnızca LGTBI bireyler değil, aynı zamanda bir hukuk profesörü, bir iktidar partisi üyesi, bir muhalefet üyesi, bir tıp doktoru ve ana akım örgütler de bulunuyordu. Bir kez daha, kampanyayı LGBTİ toplumunun ötesine genişletme stratejisi başarıları için çok önemliydi.

ETKİ: Anayasa Mahkemesi hızlı bir şekilde karar verdi: Ağustos 2014'te yasayı daha uygulanmadan iptal etti. Bu koalisyon aynı zamanda mücadeleyi Afrika İnsan ve Halkların Hakları Mahkemesine (ACHPR) götürerek bölgesel düzeye taşıdı. Mahkeme, Uganda'daki bir mahkeme tarafından görülmekte olduğu için davaya bakmayacağına karar verdi, ancak bu karar medyanın ilgisini ve uluslararası desteği çekti ve sonuçta stratejilerine yardımcı oldu. HRAPF ve müttefikleri, yasaların sadece bir topluluğu değil, tüm toplumu koruması gerektiğini gösterdi. ■

I TAKTIĞİ: YARATICI KÜLTÜREL DİRENİŞ

BU TAKTİK, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

- Vatandaşlarla daha az siyasi ve daha fazla insana ulaşacak şekilde iletişim kurmasına
- Dikkat çekmesine ve olumlu bir sivil toplum algısı yaratmasına
- Savunuculuk faaliyetinin görünürlüğünü arttırmasına **YARDIM EDER.**

Yaratıcı kültürel direniş, sanatçıların ve aktivistlerin savunuculuk kampanyalarında kültür ve sanatı kullanarak değişimi zorlayabilecekleri bir taktiktir. Kültürel taktikler kamuoyunun olumlu ilgisini çekebilir ve aktivist olmayanların kendilerini konuyla bağlantılı hissetmelerine yardımcı olabilir. Kültürel direniş, insanların sivil toplumda neyin mümkün olduğuna dair fikirlerini bile değiştirebilir. Bu taktikler, ulaşılmak istenen amacın kamuoyu tarafından daha fazla desteklenmesini sağlamak için savunuculuğu spor, sanat, müzik ve popüler kültürle birleştirebilir.

Bu bölümde ve sunulan örneklerde, işkence Mağdurları Merkezinin (CVT) aktivistlerin stratejik düşünme ve taktik planlama yoluyla daha etkili olmalarına yardımcı olan bir programı olan New Tactics'in etkili çalışmalarından büyük ölçüde yararlanmışlardır. Çalışmaları hakkında daha fazla bilgi almak için www.newtactics.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

Yaratıcı şekilde direnmenin çeşitli faydaları vardır. Kolayca anlaşılabilen ve kolayca çoğaltılabilen formlar aracılığıyla iletişim kurar. Geleneksel STK faaliyetlerinin güvenli olmayabileceği kısıtlayıcı ortamlarda, kültürel taktikler benimsemek, halkın desteğini kazanmanın ve belirli kişileri/kuruluşları etkilemenin daha az riskli bir yol olabilir. Çok kısıtlayıcı bağlamlarda, sanatla çalışmak bir kuruluşun planlama, koordinasyon ve kaynak yönetimi becerilerini geliştirdiği için kurumsal kapasite oluşturmanın da güvenli bir yoldur. Bu taktikler daha gevşek ağlar veya kendi kendine örgütlenen aktivist grupları tarafından da başarıyla kullanılabilir.9

Aşağıdaki vaka çalışmalarında, gruplar tarafından kendi özel koşullarında izlenen bazı kültürel direniş taktik örnekleri yer almaktadır.

Venezuela'nın başkenti Caracas'ta Devlet Başkanı Nicolas Maduro'ya karşı düzenlenen protesto sırasında bir gösterici keman çalıyor

Suriye Banksy Projesi tarafından üretilen sokak sanatı

Sanatsal Eylemler

- **Gazze:** Alhoush 10 kamusal bir alanda sanat sergileyerek Gazzelilerin direnişlerinin yanı sıra karşılaştıkları zorluklara da dikkat çekmek için yeterince temsil edilmeyen sanatçılarla birlikte çalışıyor. Kuruluş -BURASI DA GAZZE: Gazze Şeridinden Çağdaş Görsel Sanatlar Kutlaması - isimli bir sergi açtı. Sergide Gazzeli 38 ressam, fotoğrafçı, film yapımcısı ve video sanatçısının film, resim, fotoğraf, video, poster sanatı, müzik gibi farklı mecralardaki çalışmaları ve kamu tartışmaları yer aldı.
- **Rusya:** Yekaterinburg'da vatandaşlar, yerel politikacılar tarafından göz ardı edilen ciddi yol kalitesi sorunlarıyla karşı karşıyaydı. URA.RU kolektifi sanatçıları dikkat çekmek için¹⁰ adresindeki çukurlarına vali, belediye başkanı ve başkan yardımcısının yüzlerini resmetti. Politikacıların ağızlarının yerini çatlak kaldırım, çakıl ve tuğlalar aldı. Daha sonra grup, sanat eserlerinin bulunduğu alanların etrafına gizli kameralar yerleştirdi. Politikacılar resimlerin üzerini boyamaları için işçileri gönderdiklerinde, eylemleri videoya çekildi ve sosyal medyada paylaşıldı, bu da onları nihayet sorunu ele almaya zorladı.

- **Suriye:** Kesh Malek Örgütü¹² adalet, özgürlük ve haysiyet için çalışan bir grup genç tarafından kuruldu. Kuruluş, Suriye Banksy kampanyası aracılığıyla uluslararası popüler kültür memlerine atıfta bulunan grafitileri kullanarak Suriye içinden gelen sesleri yükseltmeyi ve çatışmayı sona erdirmeyi amaçlıyor.
- **Şili:** Pinochet diktatörlüğü sırasında Şilili kadınlar örgütlenerek diktatörlüğe ve onun halka karşı uyguladığı vahşete karşı protestolarını sembolize eden arpilleralar ya da duvarhalları¹³ yaptılar. Arpilleralar, kadınlara gelir sağlamak için satıldı ve Şili'nin her yerinde ve ötesinde dolaşan mesajları gizledi.

Sosyal Medya Eylemleri

- **İsrail:** Aralık 2015'te İsrail Eğitim Bakanlığı, Filistinli bir erkek ile İsraili bir kadın arasındaki aşk hikayesini anlatan Borderline¹⁴ adlı romanın lise müfredatına dahil edilmesini yasakladı. Buna karşılık Time Out Tel Aviv, yaşağı protesto etmek için "Yahudiler ve Araplar Öpüşüyor"¹⁵ adlı bir video hazırladı. Videoda, Arap ve Yahudi, kadın ve erkek, eşcinsel ve heteroseksüel, yabancı ve çiftlerden oluşan farklı çiftleri kamera önünde öpüşüyorlardı.

¹⁰ <https://www.newtactics.org/comment/5487#comment-5487>

¹¹ <https://www.theguardian.com/world/2015/jun/19/russia-pothole-portraits-a-ctivists-banksy>

¹² <https://www.keshmalek.org/syria-banksy/>

¹³ <http://www.coha.org/chilean-women%E2%80%99s-resistance-in-the-arpillera-movement/>

¹⁴ <https://www.theguardian.com/world/2016/jan/01/novel-about-jewish-palestinian-love-affair-is-barred-from-israeli-curriculum>

¹⁵ <https://www.theguardian.com/world/video/2016/jan/07/jews-arabs-israel-kiss-book-video>

Matruşka Grafiti, Rus punk rock protesto grubu Pussy Riot'u model aldı
Fotoğraf:2happy

Videonun popülerliği nedeniyle yasak geri tepti ve kitap satışları önemli ölçüde arttı.

- **Türkiye:** Dünyanın dört bir yanındaki haber kanalları Haziran 2013'te tırmanan gösterileri haber yaparken, devlet tarafından işletilen haber kanalı penguenlerle ilgili bir belgesel yayınladı.¹⁶ Buna karşılık olarak protesto hareketi pengueni hükümet sansürünün bir sembolü olarak benimsedi. Penguenlerin görüntüleri sosyal medyada dolaşmaya başladı. Baskı altında kalan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül daha sonra medyayı gösterilere yer vermesi için teşvik etti.

Popüler Kültür Eylemleri

- **Polonya:** Nigdy Wiecej (Bir Daha Asla)¹⁷ adlı kuruluş Polonya'da ırkçılık karşıtı bir gençlik ağı oluşturmak için pop kültürünü kullanıyor. Grup, rock konserleri ve futbol maçlarında gençlere ulaşarak nefret söylemi konusunda farkındalık yaratmaya çalışıyor. Kuruluş, bu kampanya aracılığıyla, katılımcıları kendi memleketlerindeki neo-faşist ve ırkçı grupları izleyen ve raporlayan bir ağa katılmaları için eğitiyor ve işe alıyor. Kuruluş, "İrkçılığa Karşı Müzik" ve "İrkçılığı Stadyumlardan Kovalım" gibi gençlik etkinliklerini çevreleyen kampanyalar başlattı.
- **Ukrayna:** Ukrayna'daki bir Lifeline ortağı, "EURO 2012" UEFA Şampiyonası sırasında ifade, barışçıl toplanma ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik kısıtlamaları vurgulayan sergiler düzenledi. Amacı, Ukrayna'daki insan hakları durumundaki gerileme konusunda farkındalık yaratmak için Ukrayna kamuoyunun ve uluslararası toplumun dikkatini çekmekti. Şampiyona, insan hakları grubunun normalde erişemeyeceği bir kesimi bir araya getirdiği için, bu yaklaşım sayesinde insan hakları konularında düzenli olarak bilgi almayan insanlara yaklaşma fırsatı buldular.

¹⁶ <https://www.theguardian.com/commentisfree/2013/jun/09/turkey-mainstream-media-penguins-protests>

¹⁷ <http://www.nigdywiecej.org/en/>

■ BÖLÜM 3: KAYNAKLAR

EK A: RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Kısıtlayıcı bir ortamdaki gruplar, savunuculuk kampanyası başlatmadan önce risk değerlendirmesi yapmalıdır. Risk değerlendirmesi yapmak işinizin daha güvenli ve daha sürdürülebilir olmasına yardımcı olacaktır. Aslında, tehditlerin gerçekleşeceğini varsayarsanız bu tehditler sizi şaşırtmaz, karşılık verebilir ya da taktik değiştirip devam edebilirsiniz. Ekibinizin de nasıl bir risk aldığını ve onları korumak için ne yapıp ne yapamayacağınızı gerçekten anlaması da iyidir.

Risk Yönetiminde Durumsal Farkındalık Yaklaşımı

Tehditler hızla değişebilir veya artabilir. Farklı durumları tespit etmek, anlamak ve bunlara uyum sağlamak için zaman ayırmak gerekir.

Örneğin, **sosyo-politik farkındalık geliştirmek**, çalışmalarınızdan (örneğin yayınladığınız yolsuzlukla mücadele raporundan) elinde güç bulunduran hangi kişilerin olumsuz etkilenebileceğini belirlemek anlamına gelebilir. Bu kişilerin kuruluşunuzu hedef almak için hangi kaynaklara sahip olduklarını düşünün (örneğin gençlik milisleri). Aynı şekilde, **coğrafi farkındalık** yetkililerin aşırı güç kullanarak karşılık vermesi halinde protestocuların hızlı ve sessiz bir şekilde dağılmalarını sağlayacak seçenekler içeren bir protesto güzergâhı planlamak anlamına gelebilir. Bu yaklaşım hakkında daha fazla bilgi için bkz. **Front Line Defenders**.

BİR RİSK DEĞERLENDİRMESİNİN NASIL YAPILANDIRILACAĞINA DAİR ÖRNEK

Risk: Polisin ev araması yaparak, kâğıt/telefon/dizüstü bilgisayara el koyarak tutuklama yapması

Bunun gerçekleşme olasılığı: Orta ila yüksek

Olursa etkisi: Kendim, ailem ve kuruluşum için orta ila yüksek

Tehdit değerlendirmesi: Polis genellikle sabahın erken saatlerinde evlere baskın düzenliyor ve son zamanlarda başka İHS'ler de bu şekilde hedef alındı.

Kırılganlıklar:

- Yargı süreci doğru işlemiyor; arama emri ya da avukatın hazır bulunması şartı aranmıyor
- Kuruluşumda hassas bilgilerle çalışıyoruz
- Evde küçük çocuklarım var

Önleyici Eylemler:

1. Eşimle bu risk hakkında konuşmak ve polis gelirse kimi arayacaklarını ve sonrasında ne yapacaklarını söylemek
2. Riskin arttığı zamanlarda çocukların teyzelerinde kalmaya göndermek
3. Olayları kaydetmek için eve kapalı devre TV kurma imkânını araştırmak
4. Gözaltına alınırsam haklarımın ne olacağını öğrenmek, gözaltındayken (kullanmama izin verilmeyecek olsa bile) bu hakları kullanmayı kendimden emin bir şekilde istemek
5. Bir avukata ulaşmama izin verilirse diye önceden avukatı bilgilendirmek
6. İşle ilgili hassas bilgileri evde saklamamak
7. Bilgisayardaki ve telefondaki hassas bilgileri silmek veya şifrelemek
8. Tüm kişisel işlerimin (örneğin vergiler) siyasi bir kovuşturma için bahane olmaması için düzenli olduğundan emin olmak.

(Kaynak Front Line Defenders)

Kuruluşlar için Risk Değerlendirme Soruları

- Eğer karar alma süreci esas olarak bir ya da birkaç kişi tarafından yürütülüyorsa, bu kişilerin tutuklanması durumunda karar alma süreci için B planınız nedir?
- Yazılı bir güvenlik prosedürü geliştirdiniz mi ve personelinize güvenlik eğitimi verdiniz mi? Personelin prosedürleri takip edip etmediğini test ettiniz mi?
- Hükümetlerin veya düşman grupların ajanı olmadıklarından emin olmak için personel ve gönüllüleri işe almak için bir prosedür belirlediniz mi* Mutsuz çalışanlar da dahil olmak üzere kuruluşunuzdan ayrılan çalışanlar olduğunda uygulanacak politikalarınız var mı (örneğin şifrelerin veya kilitlerin değiştirilmesi)?
- Kuruluşunuza ara sıra gelen gönüllüleriniz veya ziyaretçileriniz için özel güvenlik prosedürleri var mı?
- İnsan hakları ihlallerini belgelediğinizde mağdurlar ve tanıklar için riski azaltacak özel adımların ne olabileceğini düşündünüz mü?
- Siz ve personeliniz stres ve tükenmişliğe karşı destek alıyor musunuz?
- Kuruluşunuzun bir tutuklama veya fiziksel saldırı durumunda izleyeceği belirli bir prosedürü var mı?
- Saldırıları karşısında harekete geçmeleri için uyarılabilecek ulusal ve uluslararası irtibat kişilerinin (örneğin büyükelçilikler, medya irtibat kişileri, toplum liderleri ve nüfuz sahibi diğer kişiler) bir listesi var mı?
- Risk altındaki İHS'lere/STK'lara acil yardım sağlayan kuruluşların iletişim bilgilerine sahip misiniz ve hangi bilgilere ihtiyaç duyduklarını biliyor musunuz? (örn. **Front Line Defenders, Lifeline, UAF**)

EK B: PRATİK GÜVENLİK ADIMLARI KONTROL LİSTESİ

Front Line Defenders Güvenlik Çalışma Kitabı <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/workbook-security-practical-steps-human-rights-defenders-risk>

Koruma El Kitabı <https://www.frontlinedefenders.org/en/resource-publication/protection-handbook-human-rights-defenders>

Dijital Güvenlik <https://securityinabox.org/en/>

Evde

- Evinizde nerelerde güvenlik açığı olduğuna bakın ve ardından riski azaltmanın yollarını araştırın. Unutmayın, atabileceğiniz birçok düşük maliyetli veya maliyetsiz adım vardır (aile üyeleri için bir acil durum prosedürü belirlemek, çevrimiçi kaynaklardan güvenlik konusunda yapabileceklerinizi öğrenmek, topluluk koruması oluşturmak, kapı ve pencereleri kilitlemek gibi mevcut güvenlik donanımlarının tutarlı bir şekilde kullanılmasını sağlamak).
 - Yeni güvenlik donanımı kurmayı tercih ediyorsanız, riskinizi artırmayacağından, toplumunuzda ekstra dikkat çekmeyecek güvenlik önlemleri almayı düşünün.
 - Mümkünse ayrı bir girişiniz ve acil durumda kullanacağınız bir çıkışınız olsun.
 - İçeriği hassas ise eve iş götürmekten kaçının.
 - Gereksiz yere üzerinize dikkat çekmemek için vergi yasaları, trafik yasaları ve uyuşturucu yasaları gibi diğer yasa ve yönetmeliklere uyun.
- Mahallede şüpheli bir durum olduğunda sizi uyarabilecek komşularınızla iyi ilişkiler geliştirmek için zaman ve çaba harcayın.

Ofiste

- Bir veri koruma planınız olsun ve gereksiz verileri dosyada tutmayın.
- Mümkün olduğunca Signal gibi güvenli iletişim platformları ve şifreli e-posta kullanın.
- Hiçbir personelin ofiste tek başına çalışmamasını sağlayın; iki veya daha fazla kişinin bir arada olması her zaman daha güvenlidir.
- Ofise zorla girilmesinden endişe ediyorsanız, öncelikle büyük bir mali yatırım gerektirmeyen çözümleri araştırın. CCTV ve güvenlik kameraları kanıt toplamak ve davetsiz misafirleri caydırmak için faydalı olabilir, ancak bazı dezavantajları da vardır. Güvenlik kameraları yanlış bir güvenlik hissi verebilir, kolayca hacklenebilir ve bakımı için sürekli para gerekebilir.
- İşe gidiş gelişlerde güvenli rotaları ve toplantıların yapılabileceği güvenli yerleri değerlendirin.
- Risk altındaki personelin en güvenli seçenekleri kullanabilmesi için güvenli bir ulaşım planı hazırlayın. Toplantıların zamanını veya yerini değiştirmeniz; ulaşım şeklini değiştirmeniz ve gerekirse, fark edilmeyecek

özel araçlar kullanmak için para bulmanız gerekebilir.

- Hassas bilgileri, güvenilir personel arasında bile mümkün olduğunca az kişiyle paylaşın.

Seyahat

- Ani tehlikeyi haber vermek için bir aranızda bir kod belirlemeyi düşünün ve güvendiğiniz bir iş arkadaşınızla günlük kontroller planlayın.
- Sizi gözetleyen birinin belirleyebileceği aynı rutini takip etmekten kaçının
- Toplantı yeri seçerken, o yerin ne kadar çıkışı olduğu ve daha halka açık bir mekanın sizi daha fazla mı yoksa daha az mı güvende kılacağı dahil olmak üzere güvenliği göz önünde bulundurun.
- Pasaportunuzu/seyahat belgelerinizi güncel tutun (vizeler dahil), tüm belgelerin kopyalarını alın ve kopyalarını güvendiğiniz bir iş arkadaşınıza verin.

Gözaltı/tutuklama/kaçırma

- Avukatınızın telefon numarasını ezberleyin; avukatınız olmadan hiçbir soruya cevap vermeyin.
- Haklarınızı bilin ve bunları kesin bir şekilde talep edin.
- Gerekli ilaçları her zaman yanınızda taşıyın.
- Acil yardım programlarının bir listesini güvendiğiniz iş arkadaşlarınızla önceden paylaşın.

Gösteriler

- Göstericileri dörtlü gruplar halinde organize etmeyi düşünün - herkes birbirini kollamalıdır.
- Gösterilerinizi bir insan zinciriyle çevrelemeyi düşünün.
- Tüm kilit personelinizi aynı gösteride bulundurmayın.
- 'Eşlikçi' olarak hareket edebilecek kişilerle çalışmayı düşünün (örneğin, saygın dini liderler, tarafsız olduğu düşünülen ülkelerden elçilik personeli).

EK C: DİJİTAL GÜVENLİK KONTROL LİSTESİ

Sorun	Tavsiyeler:	İpucu/Kaynak
Cihaz Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> • Cihazınızı parola ile koruyun • İstendiğinde işletim sisteminizi güncelleyin • Anti-virüs yazılımı kullanın • Cihazlarınızı düzenli olarak yedekleyin • Hassas bilgileri düzenli olarak silin (varsa cihazı silmek için güvenli silme yazılımı kullanmayı düşünün) • Cihazları herkese açık USB bağlantı noktalarına takmayın veya bilinmeyen USB flash sürücülerini cihazınıza takmayın • Güvenilmeyen halka açık WiFi ağlarını kullanmayın • Cihazları halka açık yerlerde/otellerde/konferanslarda gözetimsiz bırakmayın 	<ul style="list-style-type: none"> • Şifrelerinizi saklamak için şifre yöneticisi yazılımı kullanın: Keepass, LastPass, Dashlane • Ücretsiz Antivirüs: Avira, AVG, Avast, inbuilt Windows Defender • Verilerinizi Güvenli Bir Şekilde Silmek için: Bleachbit • Bulut yedekleme: <ul style="list-style-type: none"> • Uçtan uca şifrelenmiş bulut depolama: Tresorit • Bulut dosyalarınız için https://cryptomator.org/ İstemci tarafı şifreleme
Dosya / Disk şifreleme	<ul style="list-style-type: none"> • Cihazınızda tam disk şifrelemeyi etkinleştirin • Windows için Bitlocker, Mac için Filevault veya ücretsiz açık kaynak disk şifreleme yazılımı VeraCrypt kullanın • Çoğu akıllı telefon şifreleme etkin olarak gelir, onaylamak için ayarları kontrol edin • Varsa, içindeki verileri korumak için flash sürücülerini şifrelediğinizden emin olun 	<ul style="list-style-type: none"> • Şifreleme AÇIK durumdayken, şifrelenmiş verileri çözmek için hem cihazınız hem de şifreniz gerekecektir • Yararlı kaynak: "Verilerinizi Güvende Tutmak" https://ssd.eff.org/tr/module/keeping-your-data-safe
E-posta + Sosyal Medya Güvenliği	<ul style="list-style-type: none"> • Güçlü parolalar kullanın: https://xkcd.com/936/ • Birden fazla hizmeti için aynı parolayı kullanmayın • Destekleniyorsa, iki faktörlü kimlik doğrulama uygulayın • Bağlantılara tıklarken veya ekleri açarken çok dikkatli olun 	<ul style="list-style-type: none"> • İki faktörlü kimlik doğrulama (2FA), ek kimlik doğrulama yöntemi gerektirerek oturum açma güvenliğini güçlendirir • Web sitelerinin listesi ve İki Faktörlü Kimlik Doğrulamayı destekleyip desteklemedikleri: https://twofactorauth.org/

Sorun	Tavsiyeler:	İpucu/Kaynak
Web tabanlı uçtan uca şifrelenmiş e-posta hizmetleri	Uçtan uca şifrelenmiş e-posta, aralarında paylaşılan mesajları ve verileri yalnızca gönderenin ve alıcının okuyabileceği anlamına gelir.	Bazı ücretsiz, web tabanlı seçenekler: <ul style="list-style-type: none"> • Protonmail • Tutanota • Hushmail
Şifreli e-posta iletişimi	Çevrimiçi gizlilik ve iletişiminizin güvenliği konusunda endişeleriniz varsa, şifreleme için yaygın yöntemlerden biri PGP olarak adlandırılır. Açık anahtar kriptografisine dayanan PGP, verilerinizin meraklı gözlerden korunmasını ve yalnızca hedeflenen kitlenin iletişiminizin içeriğini okuyabilmesini sağlayabilir	<ul style="list-style-type: none"> • Pretty Good Privacy (PGP encryption) hakkında bilgiler Thunderbird kılavuzu: https://guides.accessnow.org/tag_pgp.html • Mailvelope (browser plugin) • OpenPGP standardını destekleyen eposta uygulamalarının listesi https://www.openpgp.org/software/
Şifreli mesajlaşma uygulamaları:	<ul style="list-style-type: none"> • Bulduğunuz ülke/bölge için en güvenli uygulamaların hangileri olduğunu öğrenin: https://securityinabox.org/tr/guide/secure-communication/: kullanıcı verileri ve gizlilik, meta veriler, son güvenlik haberleri]. (Signal Uygulaması Ekim 2019 itibarıyla en yüksek standartlara sahiptir) • Her uygulamanın gizlilik ve güvenlik ayarlarını gözden geçirin. • En güvenli uygulamaları kullansanız bile, cihazınızda bir yerde depolandığı için hassas konuşmalarınızın veya kişisel dosyalarınızın birilerinin eline geçme ihtimali vardır. Uygulama içeriğini gözden geçirmek ve hassas mesajları düzenli olarak silmek için bir süreç oluşturmak çok önemlidir (örneğin, mümkünse kaybolan mesaj işlevini kullanın) 	<ul style="list-style-type: none"> • Mobil cihazınızı güvence altına alın https://securityinabox.org/tr/guide/smartphones/ • Güvenli bir messenger'da neye ihtiyacınız olduğunu düşünme https://www.eff.org/deeplinks/2018/03/neye-ihtiyacınız-olduğunu-düşünmek-güvenli-haberci • Signal, güvenli mesajlaşma uygulaması https://freedom.press/training/locking-down-signal/ • Whatsapp güvenlik ipuçları (bazı güvenlik sorunları var) https://www.whatsapp.com/safety • Mesajlaşma uygulamaları nasıl güvenli hale getirilir? https://guides.accessnow.org/IM_Tips.html
Güvenli Tarama:	<ul style="list-style-type: none"> • Tarayıcı sürümünüzü düzenli olarak güncelleyin. • Web sitesinin gerçekliğini kontrol edin (bağlantıya, başlangıçtaki HTTPS simgesine bakın). • Gezintinizi daha güvenli hale getirin: https://www.eff.org/https-everywhere • Tarama bilgilerinizi meraklı gözlerden korumak için VPN kullanın (özellikle halka açık / paylaşılan Wi-Fi kullanıyorsanız). 	<p>VPN, iki cihaz arasında şifrelenmiş bir tüneldir ve her web sitesine ve çevrimiçi hizmete gizli ve güvenli bir şekilde erişmenizi sağlar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPN karşılaştırma kılavuzu https://thatoneprivacysite.net/ • Kendi VPN'inizi çalıştırın https://getoutline.org/en/ev

EK D: ESENLIK İÇİN EN İYİ UYGULAMALAR

Güvenliğe yönelik bütüncül bir yaklaşım ruh sağlığına da dikkat edilmesini içerir. Kendi başına önemli olmasının yanı sıra, esenliğe dikkat etmek kurumsal sürdürülebilirliği ve ekibinizin güvenlikleri ve işleri hakkında iyi kararlar vermek için doğru kafa yapısında olmasını sağlar. Esenliğe gereken önemin verilmemesi, ön saflarda yer alan insan hakları savunucularına, örgütlerine ve hareketlerine önemli ölçüde zarar vermektedir. İnsan hakları kampanyaları büyük ölçüde strese, travmaya ve ikincil travmaya maruz kalmayı içerebilir. Bu, saldırı korkusu altında üzücü, kısıtlayıcı ortamlarda çalışmakla birleştğinde son derece streslidir. Farklı kimliklere sahip aktivistler de refahı etkileyen farklı türde zorluklarla karşılaşabilir; örneğin, bir savunucunun cinsiyet ve/veya cinsel kimliği onları ek tehdit altında bırakabilir.

Bunu akılda tutarak, tükenmişliği azaltmak ve travma ile ikincil travmanın etkisini hafifletmek için sizin ve ekibinizin esenliğini ve psikososyal sağlığını düşünmek çok önemlidir. Öncelikle kuruluşun ve liderlerin esenliğe çok önem vermesi gerekir. Yöneticiler ve kıdemli personel, bir kuruluşun duruşunu belirler, iyi esenlik uygulamalarına örnek olur. Bazı savunucular, esenliği tıbbileştirilmiş bir ruh sağlığı modeline indirgemek yerine, bu konuya eğilmeyi siyasi vizyon taahhütlerinin bir parçası olarak görmektedir.

Ruh sağlığı sorunlarının ele alınmasının önünde kültürel damgalama, farkındalık eksikliği, mali kaynak yetersizliği ve kötü yönetim gibi pek çok engel vardır; ancak bu engellerle farklı yaratıcı yollarla başa çıkılabilir. Ruh sağlığı uzmanlarının az olduğu ve bireyselleştirilmiş terapinin yaygın olarak kabul görmediği veya erişilebilir olmadığı durumlarda, akranlar arası destek, stres ve travma ile başa çıkmanın oldukça etkili bir yoludur. Her durum kendine özgü olmakla birlikte, **New York Üniversitesi İnsan Hakları Dayanıklılık projesi** tarafından **insan hakları alanındaki ruh sağlığı risklerine karşı kurumsal tepkiler üzerine** yapılan bir çalışmaya 18 dayanan bazı öneriler aşağıda yer almaktadır:

- **Eğitim, öğretim ve kaynakların sağlanması:** Periyodik veya tek seferlik atölye çalışmaları, ruh sağlığı eğitiminin mevcut personel toplantılarına veya inzivalarına dahil edilmesi veya savunuculara yazılı kılavuzlar veya ipuçları sağlanması.
- **Bireysel, Ekip ve Kurumsal Toplantılarda Esenliğe Dikkat Çekmenin Yaygınlaştırılması:** Düzenli personel toplantılarında

esenliğin tartışılması, zararları veya stresi ortaya çıkarmaya ve esenlik uygulamalarını teşvik etmeye imkân tanıyabilir.

- **Danışmanlık ve Psikolojik Destek:** Kuruluşlar bireysel ve/veya grup terapi seansları yapabilir, danışmanlık verebilir ya da terapiye veya danışmanlığa erişimi kolaylaştırabilir. Bazı kuruluşlar danışmanları ofiste hazır bulundururken, diğerleri personelin başka bir yerden danışmanlara erişebilmesi için mali kaynak sağlamıştır.
- **Akran Desteği ve Sosyalleşme:** En yaygın ve etkili önlemlerden biri akran destek mekanizmalarının kullanılmasıdır. Akran destek mekanizmaları kapsamında, akranlar birbirlerine ruh sağlığı konusunda destek olabilir ya da sosyalleşme fırsatları ve personelin birbirini güvenmesini ve bağ kurmasını sağlayacak fırsatlar yaratılabilir.
- **Çalışmanın Konusunu veya Türünü Değiştirme:** Tanıklarla ve hayatta kalanlarla doğrudan çalışmaya ara vermek de dahil olmak üzere çalışmanın konusunu veya türünü değiştirmek, tükenmişliği veya ikincil travmayı önlemeye veya bunlara müdahale etmeye yardımcı olabilir.
- **Travmaya Duyarlı İş Akışları:** Kuruluşlar zararı azaltacak iş uygulamalarına başvurabilirler, örneğin savunucular rahatsız edici, kanlı görüntüler içeren materyalleri gece veya tek başlarına işlemeyebilir, ya da bu tür materyallerle olan çalışmalarını belli zaman dilimlerine bölebilirler veya bu tür görüntülerin bazı kısımlarını engellenebilir.
- **Ara Verme ve Ayrılma:** Birçok savunucu ara vermenin önemini tartışmıştır ve çok sayıda kuruluşun esenliği artırmaya odaklanan çeşitli resmi veya gayri resmi ara verme ve izin politikaları bulunmaktadır.
- **Uzaktan Çalışma ve Esnek Saatler:** Uzaktan çalışma ve esnek saatler, savunucuların iş yüklerini ve kişisel sorumluluklarını yönetmelerine yardımcı olabilir ve farklı veya daha az stresli ortamlarda çalışmalarını kolaylaştırabilir.
- **Bireysel Esenlik Uygulamaları Sunmak:** Bazı kuruluşlar yoga, farkındalık çalışması veya egzersiz gibi olanaklar sunar veya bu tür çalışmalara erişimi kolaylaştırır.
- **Sanatsal, Ruhani ve Dini Şifa Uygulamaları:** Savunucular, bireysel veya kolektif bakım ve iyileşmeyi amaçlayan sanatsal, ruhani ya da dini uygulamalar belirlemiştir.

EK E: PAYDAŞ HARİTALAMA VE GÜÇ ANALİZİ

Bir savunuculuk kampanyası tasarlariken paydaşlarınızı belirlemeniz önemlidir. Hem sizi destekleyenlerin hem de size karşı çıkarların çıkarlarının ne olduğunu ve nasıl bir etkiye sahip olduklarını anlamalısınız. Ardından, bu paydaşların etki ve ilgi düzeylerine ilişkin analizinize dayanarak eylemlerinizi önceliklendirebilirsiniz¹⁹.

Paydaşların belirlenmesi

- Bu konuyla ilgilenen tüm kişi ve kuruluşlar kimlerdir? İlgili grupları, kuruluşları ve kişileri listeleyin ve bunları paydaş listesine koyun.
- Paydaş listesinden, hedef kitleniz olduğunu düşündüğünüz kişi ve kuruluşları ve başkalarını etkileyebilen kişileri seçin.
- Hedef kitleniz ve başkalarını etkileyen kişilerin listesi, yaptığınız projenin türüne, savunuculuk amacına ve amaçlanan etkisine göre değişecektir.
- Bu listedeki kişilerin bakış açılarını, ilgi alanlarını ve sahip oldukları gücü değerlendirin.

Hedef kitlenizin ve başkalarını etkileyebilen kişilerin incelenmesi

- Hedef kitledeki kişilerin, soruna bakış açılarını, onlardan ne yapmalarını istediğinizi ve onlarla nasıl iletişim kuracağınızı içeren bir liste yapın
- Ardından bu kişilerin isimlerini aşağıdaki kutulara yazın. Sizi destekleyenleri, size karşı olanları ya da tarafsız olanları belirtin, ya da sadece size katılmasını istediğiniz kişilerse bunu da belirtin.

Hedef kitlenizin ve başkalarını etkileyebilen kişilerin öncelik sırasına dizilmesi

- Hedef kitlenizdeki hangi kişilerin ve başkalarını etkileyebilen kişiler arasından hangilerinin konuyla en ilgili olduğunu belirleyin
- Size en çok faydası olacakları seçin. Zamanınız ve kaynağınız sınırlı ise en çok hangisinin desteğinin daha önemli olduğunu düşünün

PAYDAŞ HARİTALAMA MATRİSİ

¹⁹ http://www.careaction.org/sites/default/files/power_tool_multi-stakeholder.pdf?

EK F: EK KAYNAKLAR

Bu kaynak, güncellemelerin yakalandığından emin olmak için Lifeline web sitesinde düzenli şekilde güncellenecektir. Güncellemeler için şu adresi kontrol edin www.csolifeline.org

Güvenlik

Temel Kaynaklar: Daha güvenli çevrimiçi iletişim için ipuçları, araçlar ve yol gösterici açıklamalar: <https://ssd.eff.org/en>

Birden fazla dilde kapsamlı, güncellenmiş güvenlik kılavuzları: <https://securityinabox.org/en/>

Kişiselleştirilmiş çevrimiçi güvenlik önerileri oyunu: <https://securityplanner.org/#/>

Kapsamlı dijital güvenlik kit: <https://cpj.org/2019/07/digital-safety-kit-journalists.php>

Aktivistler ve gazeteciler için dijital güvenlik kursları: <https://learn.totem-project.org/>

Dijital & fiziksel güvenlik uygulaması (yalnızca Android): <https://play.google.com/store/apps/details?id=org.secfirst.umbrella&hl=en>

Dijital Güvenlik Yardım Hattı (Şimdi Erişin)

<https://www.accessnow.org/help/>. Ciddi dijital güvenlik ihtiyacı olan STK'lar için yardım almanın en etkili yolu Access Now Dijital Güvenlik Yardım Hattı ile iletişime geçmektir.

Yardım hattı, hem insani hem de dijital doğrulama protokolleri ile güvenli bir iletişim kanalı sağlar ve STK'ları, aktivistleri ve gazetecileri uygun hizmetlere, araçlara ve diğer kaynaklara yönlendirerek ücretsiz tavsiyelerde bulunur. Yardım hattı gelen taleplere iki saat içinde yanıt vermektedir ve İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Almanca, Portekizce, Rusça, Tagalogca ve Arapça dillerinde iletişim kurulabilmektedir. San Jose, New York, Berlin, Tunus, Moskova ve Manila'da ofisleri bulunmaktadır.

Kutu içinde güvenlik <https://securityinabox.org/en/>. Tactical Technology Collective ve Front Line Defenders tarafından hazırlanan, teknik kurulumlar ve yazılım ayarları da dahil olmak üzere çeşitli cihazların işletim sistemlerinin nasıl güvenli hale getirileceğine dair ayrıntılı bir kılavuz.

Taktik Teknoloji <https://holistic-security.tacticaltech.org/> - insan hakları örgütlerinin dijital güvenlik konusunda en etkili şekilde nasıl

eğitim verebileceğine ilişkin çalışmalar yapmıştır.

Protesto Dayanıklılığı El Kitabı (CIVICUS) <https://civicus.org/protest-resilience-toolkit/> etkili ve güvenli protestolar için stratejiler.

Front Line Savunucuları <https://www.frontlinedefenders.org/tr/resource-publication/workbook-security-practical-steps-insan-haklari-savunuculari-risk> Genel 'Güvenlik Çalışma Kitabı' kapsamında dijital güvenlik tavsiyeleri sunmaktadır: Risk Altındaki İnsan Hakları Savunucuları için Pratik Adımlar' kapsamında dijital güvenlik tavsiyeleri sunmaktadır Ek 14'te bilgisayar ve telefon güvenliği için bir el kitabı bulunmaktadır.

Electronic Frontier Foundation (EFF) <https://ssd.eff.org/en> ve <https://ssd.eff.org/en/playlist/human-rights-defender>. 'Surveillance Self-Defense' dijital güvenlik konularını genel olarak çok güzel açıklamaktadır. Web sitesi, şifreleme, bilgisayar korsanlığı ve meta veri gibi kavramları açıklayan temel bilgileri içeren, gezinmesi kolay bir dizi genel açıklama içermektedir EFF, insan hakları savunucularıyla en ilgili kaynaklara ulaşmak için özel olarak tasarlanmış bir web sayfası bulundurmaktadır

Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ) <https://www.cpj.org/reports/2012/04/technology-security.php>. Risk değerlendirme ve azaltma konusunda yol göstermekte ve dünyanın dört bir yanındaki gazetecilere ve medya destek personeline kapsamlı destek sağlayan bir Acil Durum Müdahale Ekibi bulundurmaktadır.

Internews <https://www.internews.org/resource/saferjournodijital-guvenlik-re-ekşices-medya-eğitmenleri> Safer journo kılavuzunda, gazeteciler ve medya eğitmenleri için dijital ve çevrimiçi güvenlik kaynakları mevcuttur.

Dijital Güvenlik Eğitim Modülü (CIPE) <https://www.cipe.org/vba/resources/tech-for-democracy/module-digital-security/> CIPE, kuruluşların savunuculuğu daha verimli ve etkili bir şekilde yürütmelerine yardımcı olmak için ücretsiz veya uygun fiyatlı teknolojilerin kullanılmasına ilişkin çevrimiçi bir eğitim sunmaktadır.

Kadınlar için Güçlendirici İnternet Güvenliği Rehberi (VPN Mentor) https://www.vpnmentor.com/blog/the-empowering-internet-safety-guide-for-women/?utm_campaign=85e66120d9EMAIL_CAMPAIGN_2019_12_12_03_27&utm_medium=email&utm_source=IGWG&utm_term=0_a24996ea0a-85e66120d9-60907071 Bu kılavuz, kadınların sıklıkla çevrimiçi tacize maruz kaldıkları çevrimiçi alanlarda gezinmeleri için kadınları güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Sivil Alan Araştırması ve Yasal Analiz

Dünyada Özgürlük (Freedom House) <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018> Dünyada Özgürlük, dünya genelinde siyasi ve medeni hakların durumunu değerlendiren yıllık bir rapordur.

İnternette Özgürlük (Freedom House) <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2018/rise-digital-authoritarianism> İnternette özgürlük, dünya genelinde çevrimiçi özgürlüğü değerlendiren yıllık bir rapordur.

Sivil Alan Monitörü (CIVICUS) <https://monitor.civicus.org/> Sivil Alan Monitörü, tüm ülkelerdeki sivil toplum özgürlüklerinin durumu hakkında bilgi sağlar.

Sivil Toplumun Durumu (CIVICUS) <https://www.civicus.org/index.php/state-of-civil-society-report-2018> Bu yıllık rapor, dünya çapında sivil toplumu ilgilendiren ve etkileyen önemli olayları incelemektedir.

Sivil Alan Hakkında Raporlama Kılavuzu (CIVICUS) <http://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/reporting-civic-space/Guide-to-Reporting-Civic-Space-Media-Toolkit.pdf> Bu kılavuz, gazetecileri ve medyayı sivil alandaki zorluklardan ve fırsatlardan haberdar ederek bireylerin sivil alandaki kısıtlamalar hakkında bilgi vermelerine yardımcı olmaktadır.

STK Yasalarında Küresel Eğilimler - Dünya Çapında LGBTİ Sivil Toplum Kuruluşları: Zorluklar, Başarılar ve Çıkarılan Dersler <http://www.icnl.org/2-Global%20Trends%20Vol%207%20Iss%202.pdf?pdf=trends7-2> Bu rapor LGBTİ sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine ilişkin eğilimleri, fırsatları ve engelleri incelemektedir.

ICNL Sivil Özgürlükler Kaynakları <https://www.icnl.org/resources> ICNL, sivil toplum, hayırseverlik ve kamu katılımı için yasal ortamı şekillendiren konular hakkında bir dizi kaynak sunmaktadır.

Küresel Analiz (Front Line Defenders) https://www.frontlinedefenders.org/sites/default/files/global_analiz_2018.pdf Yıllık Küresel Analiz, İHS'lere yönelik saldırılar, tehditler, karalama kampanyalarını ve daha fazlasını ayrıntılı şekilde açıklamaktadır.

Video Belgeleme Kılavuzu (Tanık) <https://www.witness.org/resources/> Bu kılavuz, insan hakları ihlallerinin güvenli ve etkili bir şekilde nasıl kaydedileceğine ilişkin bilgiler sunmaktadır.

İftira ve Tacizle Mücadele

Çevrimiçi Taciz Saha El Kitabı (PEN Amerika) <https://onlineharassmentfieldmanual.pen.org/> Bu saha kılavuzu, yazarların, gazetecilerin ve yazar ve gazetecilerin müttefiklerinin ve işverenlerinin siber nefrete karşı savunmak ve çevrimiçi istismarla mücadele etmek için kullanabilecekleri etkili stratejiler ve kaynaklar içermektedir.

İnsan Hakları Hakkında Nasıl Konuşmalı (Anat Shenker-Osorio) <http://australianprogress.org.au/wp-content/uploads/2018/10/A-Brilliant-Way-of-Living-Our-Lives-How-to-Talk-About-Human-Rights.pdf> Bu raporda, insan hakları sektöründe hangi mesajların yankı uyandırdığı veya uyandırmadığı ve nedenleri incelenmektedir.

Organizasyonel

Zemin Kazanmak - STK'lara Yönelik Hükümet Saldırılarına Yanıt Olarak Strateji ve Taktik Geliştirmeye Yönelik Bir Çerçeve <https://www.inclo.net/pdf/gaining-ground.pdf> bu rehber, hükümetin STK'lara yönelik saldırılarını konusunda bir şeyler yapmak için faydalanılabilecek vaka çalışmaları, stratejiler ve bağlamsal hususlar sunmaktadır.

Savunuculuk için Bilgiyi Görselleştirme <https://visualisingadvocacy.org/content/visualising-information-savunuculuk.html> Bu kitap, görsel bilgilendirme kampanyalarına özel olarak odaklanarak bilgi, tasarım, teknoloji ve ağların bir kombinasyonu yoluyla Savunuculuğun en iyi şekilde nasıl yürütülebileceğini araştırmaktadır.

Sivil Toplumunu Savunmak (Dünya Sivil Toplum Hareketi Demokrasi) <https://www.movedemocracy.org/defending-democratic-space/defending-civil-society> Bu proje, sivil alandaki kısıtlamalara karşı çıkan aktivistler ve örgütler için ve bunlar arasında stratejiler ve ağlar geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Savunuculuk ve Kampanyalar araç seti http://civicus.org/images/stories/SD2015%20Post-2015%20Advocacy%20Toolkit_FINAL.pdf Bu araç seti, kuruluşların ve aktivistlerin savunuculuk stratejilerini 2015 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını (SKA'lar) dikkate alarak geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Çeşitlilik & Kapsayıcılık araç seti (kesişimsellik) <https://www.civicus.org/documents/toolkits/CIVICUS-cinsiyet-ve-social-inclusion-toolkit.pdf> Bu araç seti, kuruluşların faaliyetlerine ve savunuculuk çalışmalarına toplumsal cinsiyet ve sosyal içermeyi dahil etmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Esenlik

Rooted in Care: Sustaining our Movements (FRIDA) <https://youngfeministfund.org/2018/11/rooted-in-care/> Bu, iklim aktivizmi üzerine çalışan genç feministlerin öz bakımın aktivizm çalışmaları açısından önemi üzerine düşünmeleri için bir hikaye anlatma projesidir.

Acil Durumda İyilik Hali (Capacitar) <https://capacitar.org/capacitar-acil-kit/> Bu, kriz, kronik stres, şiddet ve daha fazlası gibi durumlarda hemen kullanılacak basit araçlar ve en iyi uygulamalardan oluşan bir koleksiyondur.

İntegral Değişim Merkezi <https://www.integralchangecenter.org/> ICC, ayrımcılığa uğrayan grupların kapasitesinin geliştirilmesi yoluyla toplumsal hareketlerin ve örgütlerin liderlerine destek, rehabilitasyon ve profesyonel gelişim sağlamaktadır.

İnsan Hakları Savunucuları için Koruyucu Burslar (York Üniversitesi) <https://www.york.ac.uk/cahr/defenders/protective-dostluk/> York Üniversitesi Uygulamalı İnsan Hakları Merkezi, insan hakları savunucularını 3 ila 6 ay süreyle ağırlayarak, hem zorlu işlerinde onlara soluk aldırılmakta hem de savunuculuk kapasitelerini geliştirmektedir.

Rest & Respite Fellowship (Front Line Defenders) <https://www.frontlinedefenders.org/en/programme/rest-respice-and-burslar> Bu programa katılan İHS'ler, belirli bir proje üzerinde çalışırken, dijital güvenlik hakkında bilgi edinirken veya çalışmalarına fayda sağlayacak diğer becerileri geliştirirken dinlenme ve mola verme fırsatı bulmaktadır.

Narrative & Healing (Rhiza Collective) <http://www.rhizacollective.org/our-work#narrative-healing> Rhiza, yerel bakım sistemlerini güçlendirmek ve dayanıklılık ve iyileşme için kolektif kapasiteleri harekete geçirmek amacıyla hikaye anlatımı, sanat ve şifa süreçlerini psikososyal destek yöntemleriyle bütünleştirmektedir.

BM Savunuculuk Kılavuzları

İnsan Hakları Konseyi Kılavuzu (İsviçre Misyonu) https://www.eda.admin.ch/dam/eda/en/documents/publications/InternationaleOrganisationen/Uno/Human-rights-Council-practical-guide_en İnsan Hakları Konseyinin nasıl örgütlendiği, nasıl işlediği ve savunuculuk mekanizmalarından nasıl yararlanılacağı hakkında bir rehberdir.

BM Genel Kurulu Üçüncü Komite Rehberi (ISHR) <https://www.ishr.ch/news/new-guide-third-committee-united-nations-general-assembly-practical-guide-ngos> Bu, insan haklarını savunmak ve insan hakları konularını Sosyal, Kültürel ve İnsani Komite (SOCHUM) ile ele almak isteyen kuruluşlar için bir rehberdir.

STK Komitesi Rehberi (ISHR) <https://www.ishr.ch/news/updated-practical-guide-un-committee-ngos> Bu rehber, STK'ların BM insan hakları sistemine etkin bir şekilde dahil olabilmeleri için istişari statü elde etmelerine yardımcı olmaktadır.

CSW ve BM'de Kadın İnsan Hakları Savunucuları için Savunuculuk Rehberi (STK CSW) <https://ngocsw.org/wp-content/uploads/2019/08/STK-Ana-Kılavuzu-ile-Ek.pdf> Bu rehber, kuruluşları ve aktivistleri Kadının Statüsü Komisyonu ve bu komisyonla nasıl etkin bir şekilde ilişki kurabilecekleri konusunda bilgilendirmektedir.

İHS'nin korunmasına yönelik ülke kılavuzları

Kanada https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/human_rights-droits_homme/rights_defenders_guide_defenseurs_droits.aspx?lang=eng

Birleşik Krallık <https://www.gov.uk/government/publications/uk-support-for-human-rights-defenders>

Avrupa Birliği ve İHS'ler hakkında daha fazla bilgi için bkz.

Lifeline Güç Durumdaki Sivil Toplum Kuruluşları için Yardım Fonu, tehdit veya saldırı altındaki sivil toplum kuruluşlarına (STK'lar) **acil mali yardım** sağlamaktadır. Başvuru talebinde bulunmak için lütfen e-posta gönderin info@csolifeline.org. Lifeline, sivil toplum kuruluşlarına, sivil alana yönelik daha geniş çaplı tehditlere yanıt vermede desteklemek için hızlı müdahale **savunuculuk** hibesi ve **dayanıklılık** hibesi vermektedir. Başvurmak için lütfen advocacy@CSOLifeline.org adresine e-posta gönderin.

Telif Hakkı © Haziran 2020. Tüm hakları saklıdır. Bu kaynak ticari kullanım için çoğaltılamaz, ancak sivil toplum kuruluşlarını, aşağıdaki şekilde uygun atıfta bulunarak bu kılavuzun bölümlerini kendileri kullanmak üzere kopyalamaya veya çoğaltmaya teşvik ediyoruz: "Kısıtlayıcı Ortamlarda Savunuculuk: Sivil Toplum Kuruluşları için Bir Kılavuz," Güç Durumdaki STK'lar için Lifeline Fund tarafından yayınlanmıştır, www.csolifeline.org.

Yazar ve Editör: Danya Greenfield, Kıdemli Program Yöneticisi, Güç Durumdaki STK'lar için Lifeline Fonu.

Katkıda bulunanlar: Bu kılavuzun ilk taslağını hazırlayan Semanur Karaman'a ve Freedom House'dan Colleen Scribner ve Matthew Hale'e vaka çalışmalarının ve eklerin kavramsallaştırılması, gözden geçirilmesi, düzenlenmesi ve tasarlanmasına yardımcı olan muazzam destekleri için teşekkür ederiz. Bu kılavuzun redaksiyonu için Freedom House'dan Laura Adams'n yanı sıra Lifeline stajyerleri Emma Anderson, Alycia Chao ve Madison Swanson'a özel olarak teşekkür ederiz. Ayrıca Lifeline konsorsiyum ortaklarının katkı ve geri bildirimlerine de teşekkür etmek isteriz: Front Line Defenders'dan Ed O'Donovan ve Caitriona Rice; FORUM-ASIA'dan Cecile Gaa ve Rachel Arinii Judhistari; CIVICUS'tan Masana Ndinga ve Mawethu Nkosana; SILC'den Åsa Nilsson-Söderström; ICNL'den David Moore; ve People in Need'den Stepan Vizi.

Ayrıca, Front Line Defenders ve PACT^e bu kılavuzun teknik yönlerinin şekillendirmesinde kullandığımız önemli kaynakları sağladıkları için de minnettarız.

Tasarım: Robin Yule

Sorumluluk reddi: Bu çalışmanın içeriği Freedom House'un veya bağışçı kurumlarının, Lifeline konsorsiyumu üyelerinin veya Bağışçı Yönlendirme Komitesinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir. Ne yazarlar ne de yayıncılar, bu kılavuzun içeriğinin eksiksiz veya hatasız olduğunu garanti edemez; bu nedenle, kullanımıyla ilgili herhangi bir zarardan sorumlu tutulamazlar. Bu çalışmanın hiçbir bölümü standart veya garanti olarak kabul edilemez ve sivil toplum kuruluşlarının karşı karşıya olduğu riskleri değerlendirmek için gerekli araçlar olmadan kullanılmamalıdır.

Creative Commons Aksi belirtilmedikçe, bu çalışma aşağıdaki lisanslar altında lisanslanmıştır <https://www.creativecommons.org/licenses/>

Türkçe çeviri sorumluluk reddi: Bu belge Etkiniz AB Programı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır. Çeviriden kaynaklanabilecek herhangi bir hatadan Freedom House veya bağışçı kurumlar, Lifeline konsorsiyumu üyeleri veya Bağışçı Yönlendirme Komitesi sorumlu tutulamaz.

